

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi ikinci İnikat

11. I. 1960 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık Zabit Hulâsası	160	
2. — Havale Edilen Evrak	160:161	
3. — Yoklama	161	
4. — İkinci defa reye konulan mad- deler	162	
1. — İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1954 bütçe yılı Hesabı Katı Kanunu (1/50, 3/44, 3/48)	162,165,174,175:179	
5. — Müzakere edilen maddeler	162	
1. — Antalya Mebusu Adnan Selekler' in, Arzuhal Encümeninin 24. IV. 1959 tarihili haftalık karar cetvelindeki 1544 sa- yıylı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavriri (4/120)	162:164	
2. — Lice'nin Hezan nahiyesine bağı Fis köyünün 22 sayılı hanesinde kayıtlı		
		166
		164:165,165:171
		171:174

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Müzakereye başlama nı sabı mevcudolmadığı
anlaşıldığından, 11 . I . 1960 Pazartesi günü saat
15 te toplanılmak üzere İnikat kapatıldı.

Reisvekili

Kâtip

Kayseri Mebusu

Kırklareli Mebusu

İbrahim Kirazoğlu

Mehmet Ali Ceylân

Kâtip

Samsun Mebusu

Abdullah Keleşoğlu

SUALLER

Şifahi sualler

1. — Malatya Mebusu Nüvit Yetkin'in, mahkemelerce 27 Ekim 1957 tarihinden beri verilen neşir yasağı, gazete ve mevkute toplama kararları hakkındaki şifahi suali Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/470)

Tahrirî Sualler

1. — Ankara Mebusu Selim Soley'in, Keskin kazasının Çelebi nahiyesindeki ilkokula tâyin edilen öğretmenin durumuna dair tahrirî sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (7/784)

2. — Mardin Mebusu Selim Telliğaoğlu'nun, Mazıdağı'nda Hükümet konağı inşası hususunda ne düşünüldüğüne dair tahrirî sual takriri Maliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/785)

3. — Mardin Mebusu Selim Telliğaoğlu'nun, Derik - Mazıdağı yolu inşaatının bir an evvel ikmal ve Devlet Karayolları programına alınması hususunun düşünüldüğüne dair tahrirî sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/786)

4. — Ankara Mebusu Halil Sezai Erkut'un, PTT İdaresinin (Sabit tesisler kira ücreti) namı altında almakta olduğu paralara dair tahrirî

sual takriri Münakalât Vekâletine gönderilmiştir. (7/787)

5. — Ankara Mebusu Halil Sezai Erkut'un, elektrik sarfiyat ücretleri dışında alınmakta olan maktu paralara dair tahrirî sual takriri Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (7/788)

6. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Diyarbakır'ın Hani kazasına kaymakam tâyininin düşünüldüğüne dair tahrirî sual takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir (7/789)

7. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Mardin vilâyetinde münhal bulunan kaymakamlıklara dair tahrirî sual takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/790)

8. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Siird vilâyetinde münhal bulunan kaymakamlıklara dair tahrirî sual takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/791)

9. — Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Denizli vilâyetinde Çivril, Çal ve Baklan ovalarının sulanması için bir proje mevcud olup olmadığına dair tahrirî sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/792)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Teklifler

1. — Ordu Mebusu Zeki Kumrulu ve Maraş Mebusu Hasan Fehmi Evliya'nın, 1 Teşrinisani 1339 tarih ve 367 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bâzı fıkralar eklenmesine dair kanun teklifi (2/384) (Adliye Encümenine)

2. — Siird Mebusu Mehmet Daim Süalp ve üç arkadaşının, Vakıf gayrimenkullerin kira bedelleri

nakkında kanun teklifi (2/385) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

3. — Zonguldak Mebusu Cemal Zühtü Aysan'ın, 6309 sayılı Maden Kanununun 82 nci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi (2/386) (Maarif ve Sanayi encümenlerine)

Mazbatalar)

4. — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Riyaseti

Cumhur ve Divanı Muhasebat Reisliği 1958 yılı hesabı katîsi hakkında Meclis hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (5/42) (Ruznameye)
5. — Ziraat Vekâleti Toprak Muhafaza ve Zi-

rai Sulama İşleri Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası ile Ziraat ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/321) (Ruznameye).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Ağâh Erozan

KATIPLER : İhsan Gülez (Bolu), Mehmet Ali Ceylân (Kırklareli)

3. — YOKLAMA

REİS — Celseyi açıyorum. Yoklama yapılmıştır efendim.

(Kastamonu mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Ekseriyet var, müzakereye başlıyorum efendim.

Kâmil Boran Beyefendi, gündemin tanzimi hakkında söz istediğinizi bildiriyorsunuz, beyanınız ne hakkındadır?

M. KÂMİL BORAN (Mardin) — Gündemin yanlış tanzim edildiği hakkında Nizamnamenin alâkalı maddelerini okuyarak izah edeceğim.

REİS — Buyurun, yerinizden kısa olarak devam edin.

M. KÂMİL BORAN (Devamla) — Bugünkü gündem geçen Cuma günü gündemin aynı olması lâzımdır. 81 nei maddeyi okuyorum: «Reis saatinde Meclisi açar ve müzakerelerin sonunda kapar.»

Son fıkra :

«Meclis o gün açılmadığı takdirde, ertesi inikat için muayyen olan günde yine o ruzname ile toplanır.»

Sözlü sorular için Cuma günü saat ayrılmıştır, (Madde 153). Ama ekseriyet olmadığı için bu zamandan istifade edilememiştir.

REİS — Oturduğunuz yerden konuşmanıza müsaade ettim, kâfi efendim.

M. KÂMİL BORAN (Devamla) — Bitmedi efendim, müsaade edin sözlerimi tamamlayayım.

REİS — Gündemin tanzimi hakkındaki söz

Nizamname ile mukayyet değildir. O itibarla zatîalinizin kürsüye çıkmasına müsaade etmedim, olduğunuz yerden 84 nei maddenin ikinci fıkrasına istinaden konuşmanıza müsaade ettim. Talebiniz Nizamnameye uygun değildir. Sual müessesesinin Cuma günü ele alınması lâzımgelirken alınmamış olması hususunu kürsüden beyanınıza müsaade ediyorum, buyurun efendim.

M. KÂMİL BORAN (Mardin) — Arkadaşlar; bugünkü gündem geçen Cuma günü gündemin aynı olmak lâzımdır. İktüzüğün 81 nei maddesi şöyle diyor, (Reis, saatinde Meclisi açar ve müzakerelerin sonunda kapar.) aynı maddenin son fıkrası: (Meclis o gün açılmadığı takdirde, ertesi inikat için muayyen olan günde yine o ruzname ile toplanır.)

Sözlü sorular için Cuma günü bir saat ayrılmıştır. Ancak ekseriyet olmadığı için, bu zamandan istifade edilememiştir. 81 nei madde bu gibi halleri düşünerek, kaybolmuş zamanı telâfi etmek üzere mütaakip inikatta aynı gündemin görüşülmesini şart koşmuştur. Binaenaleyh 153 nei madde ile 81 nei madde arasında biri birini nefyedici değil, tamamlayıcı hüküm mevcuttur. Halbuki Riyaset Divanı Nizamnamenin bu açık ve âmir hükmüne uymıyarak gündemi indî ve keyfi bir görüşle tanzim etmiştir. Divanın sözlü müessesesi üzerindeki menfi ve tarafgirane tutumunun yeni bir delili de budur. Kendisini vazifeye davet ediyorum ve Cuma günü görüşülmiyen gündemi bu

müzakereye aynen koymasını kendilerinden rica ediyorum.

REİS — Efendim, arkadaşımızı dinlemiş bulunuyorsunuz. Arkadaşımız iddia ediyor ki, Dahilî Nizamnamenin 81 nci maddesine göre, ekseriyet olmadığından dolayı İnikat kapanmıştır, halbuki 81 nci maddenin son fıkrasına göre gelecek İnikat, ekseriyet olmadığı için tatil edilen İnikattaki gündemle açılır. Buna istinadederek, Cuma günkü İnikatta ekseriyet olmadığından bu İnikadın o günkü gündemle açılması gerektiğini iddia ediyorlar.

81 nci maddeye göre bu böyledir, doğrudur. Yanlız, 153 ncü maddenin 2 nci fıkrası diyor ki; «Hilâfına karar verilmedikçe şifahi suallerin cevaplandırılması için her Cuma günü âzami bir saatlik müddet ayrılır.» 81 nci madde hükmü umumi hükümdür. 153 ncü madde o hükmü hususi mahiyetteki hükümle takyidetmiş, yalnız Cuma gününe inhisar ettirmiştir. (Sağdan, «yanlış» sesleri) Buna ait Türkiye Büyük Millet Meclisi zabıtlarında müteaddit kararlar mevcuttur. Arkadaşımızın beyanından evvel Riyaset Divanı da bu mevzu ile meşgul olmuştur. Nitekim 6 Mayıs 1959 Çarşamba günü ekseriyet olmadığından dolayı Celse açılmamış, Meclisin 8 Mayıs Cuma günü, Çarşamba günkü gündemle toplanması iktiza ederken o gündem bırakılmış, hususi hükme istinadedilerek Cuma günü sualler müzakere edilmiştir. Bu da gösteriyor ki, Türkiye Büyük Mil-

let Meclisinin kararlarına geçmiş, üzerinde müzakere cereyan etmiş, âdet haline gelmiş birçok örnekler mevcuttur. Bu itibarla Dahilî Nizamnamenin 153 ncü maddesindeki hususi kayıt mevcudoldukça ve Yüksek Heyet karar almadıkça, Cuma gününden başka bir günde hiçbir surette suallerin müzakeresine geçilemez. Bu bakımdan gündeme devam ediyoruz.

VAHAP DİZDAROĞLU (Mardin) — Gündem dışı söz istiyorum.

REİS — Müzakerenin selâmeti bakımından şu anda gündem dışı söz vermiyorum efendim.

M. KÂMİL BORAN (Mardin) — Reis Bey, bir tek suale müsaade buyurur musunuz? 81 ncü maddenin son fıkrasının âmir hükmünü bertaraf mı ediyorsunuz?

REİS — Müsaade buyurun efendim, Pazartesi günkü İnikat ekseriyet olmadığından kapanırsa Çarşamba günü Pazartesi gündeminin müzakeresine devam edilir. Ama Çarşamba günü ekseriyet olmadığından dolayı İnikada devam edilemezse, hilâfına da karar alınmazsa 153 ncü maddenin 2 nci fıkrası mucibince sual müessesesine devam meeburidir.

Müzakereye devam ediyoruz efendim.

VAHAP DİZDAROĞLU (Mardin) — 83 ncü maddeye göre söz istiyorum.

REİS — Mümkün değildir efendim, müzakereye devam ediyoruz.

4. — İKİNCİ DEFA REYE KONULAN MADDELER

1. — *Inhisarlar Umum Müdürlüğü 1954 bütçe yılı Hesabı Katî Kanunu (1/50, 3/44, 3/48)*

REİS — İkinci defa açık reylerinize arz ediyorum.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Antalya Mebusu Alınan Selekler'in, Arzuhal Encümeninin 24. IV. 1959 tarihli haftalık karar cetvelindeki 1544 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı (4/120) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim. (Arzuhal Encümeni mazbatası okundu.)

REİS — Efendim, geçen seneki encümenin kararına dair mazbatayı okuduk. Bu seneki encümenin onu takabbül ettiğine dair olan mazbatasını okuyoruz.

(1) 328 S. Sayılı matbuca zaptın sonundadır.

Yüksek Reisliğe

Adliye Vekâleti hesabına doktora yapmış olduğu İsviçre'nin Lozan Üniversitesinde geçen tahsil müddetinin hâkimliğe tâyini sırasında, Ayırma Meclisi Umumi Heyetinin istişari kararına ittibaen avukatlık müddetinden sayılmıyarak mağdur edildiğinden bahsile, Yüksek Meclisten maaş derecesinin ıslahı talebinde bulunmuş olan Temyiz Mahkemesi Raportörlerinden Doktor Serda Kurdoğlu'nun mezkûr talebinin vazife noktasından reddine mütaallik, selef encümenince, 11. II. 1959 gün ve 1544 sayılı Karara vâkı itirazın gayrivârit görüldü-

ğü hakkında tanzim edilen 5. VI. 1959 tarih ve 4/120 sayılı mazbata, Dahili Nizamnamenin 42 nci maddesine uyularak encümenimizin 2. XII. 1959 tarihli toplantısında tetkik ve tezekkür olunup istinadettiği mucip sebepler tamamı ile musip bulunduğundan aynen takabbül olunması ittifakla kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet, Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulmak üzere işbu mazbatamızla saygı ile arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Çorum Mebusu	Samsun Mebusu
H. Ortakcioğlu	N. Ulusoy
Kâtip	
Çanakale Mebusu	Adana Mebusu
A. H. Sezen	A. Karamüftüoğlu
Antalya Mebusu	Bingöl Mebusu
Y. Yazıcı	M. N. Okcuoğlu
Bolu Mebusu	Elâzığ Mebusu
M. Dayıoğlu	F. Karakaya
Erzurum Mebusu	Konya Mebusu
M. Eyüboğlu	S. Sayın
Yozgad Mebusu	
S. Eronat	

REİS — Söz istiyen var mı? Buyurun Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlarım, Antalya Mebusu Adnan Selekler arkadaşımızın Heyeti Umumiyede görüşülmesini arzu ettiği Arzuhal Encümeninin geçen içtima yılında verip bu seneki encümenin tekabbü ettiği kararın mahiyeti şudur :

Antalya'da avukat iken, bilâhara doktorasını yapmak üzere İsviçre'ye giden bir arkadaşımızın, İsviçre'de doktorasının devam ettiği müddetin, Hâkimler Kanununda son defa 6798 sayılı Kanunla yapılan tadil sebebiyle, avukatlıkta geçen müddetlerinin üçte ikisinin meslekte geçmiş sayılarak maaş intibakının o suretle yapılması isteğini reddeden Arzuhal Encümeni kararının bir kere daha görüşülmesi istenmektedir. Karar yerindedir. Zira Hâkimler Kanununda 6798 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle 70 nci maddeye göre bilfiil avukatlıkta geçen günlerin üçte ikisinin meslekte geçtiği kabul olunur. Bu arkadaşımız İsviçre'de doktora yaptıktan sonra yurda dönmüş, biraz avukatlık yaptıktan sonra vâkı talebini, Hâkimler Kanununun bu hususta kabul ettiği usullere göre evvelâ Ayırma Meclisi

sine bildirmiş, Ayırma Meclisi sadece kendisinin yurt dışına gitmeden ve döndükten sonra memlekette bilfiil avukatlıkta geçen müddetleri saymak suretiyle bir hesap yaparak mesleke kabülüne karar vermiş, bu karara karşı Ayırma Meclisi Umumi Heyetine yaptığı itiraz da kanunun bu anlayışı içinde reddedilmiş bulunuyor. Arkadaşımız itirazı meyanında kendisinin Avrupa'ya gittiği zaman ruhsatnamesi bulunduğunu ve Antalya Barosundan ilişğini kesmediği cihetle Avrupa'daki tahsil hayatında dahi istişare ve hukuki mütalâa beyanı gibi mesleki çalışmalara devam ettiğini de ilâve ediyor. Ecnebi memleketlere gönderilen talebeler 8 Nisan 1929 tarih ve 1416 sayılı Kanuna göre arkadaşımız doktora yapmak üzere Avrupa'ya gönderilmiştir. Bu kanunun bütün hükümlerine şâmil bir esas vardır. Memur olsun veya olmasın bu kanuna istinaden açılacak imtihanlarda muvaffak olanlar talebe hukukunu haiz ve talebe vecaibi ile mükelleftirler. Kanunun 21 nci maddesi hükmü açık olarak bunu ifade etmektedir. Bu itibarla bu kanuna istinaden Avrupa'ya gönderilen bu arkadaşımız, bir talebedir. Gerçi avukatlık ruhsatnamesi almıştır, Baro ile alâkası devam etmektedir, ama bir talebenin, aynı zamanda avukatlık hukukuna sahibolması imkânı olmadığı cihetle Ayırma Meclisi ve buna itiraz sonunda karar veren Ayırma Meclisi Heyeti Umumiyesi kararı yerindedir. Bu karar aleyhine arkadaşımız idari kaza mercilerine müracaat edebilir. Gerçi Devlet Şûrası 23 nci maddesine göre dâva acilabilir. Gerçi Ayırma Meclisi kararları, yani hâkimlerin terfi, tâyin, inzıbatı ceza olarak mecburi tahvil hususunda verilen kararları Adliye Vekâletinin bir iç meselesi olarak telâkki ederek Hâkimler Kanununun kabul ettiği müesseselere tanıdığı geniş salâhiyetin istimali olarak gördüğünden Devlet Şûrası bu gibi kararları reddetmektedir. Şûranın kabul ettiği kararlar da bulunmaktadır. Evvelâ İctüzüğün 53 nci maddesi gereğince bir idari ve adli karar mevzuu olabilecek işlerde Arzuhal Encümeninin karar vermesinin mümkün olmadığı bedihidir. Kendilerinin Avrupa'da buldukları sırada istişare yapmak ve saire gibi hususatı avukatlığın bilfiil devamı gibi saymak mümkün değildir.

Bir hâkim tasavvur ediniz ki, uzun yıllar hâkimlik yapmış, sonra ayrılmış, avukatlık ruhsatı almış, bir müddet avukatlık yapmış fakat

başka bir müesseseye girmiş, başka bir işte çalışmaya başlamıştır. Bu arkadaşın avukatlık ruhsatı cebindedir. Bu işini avukatlığın devamı sayabilir miyiz? Bu arkadaşın durumu işte buna benzer.

Arzuhal Encümenin kararının yerinde olduğu kanaatindeyim. Tasarrufunuzun bu şekilde olması daha âdilâne olacaktır. Arzuhal Encümeni mazbatasının kabul edilmesini rica edeceğim. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Başka söz istiyen var mı efendim? Başka söz istiyen olmadığına göre bazbatayı reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Mazbata kabul edilmiştir.

2. — *Lice'nin Hezan nahiyesine bağlı Fis köyünün 22 sayılı hanesinde kayıtlı Ömeroğlu 1934 doğumlu Mehmet Salih Fidan Çiçek, (Fiğan Çiçek - Fıyan Çiçek) in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/466) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim.

(Adliye Encümeni mazbatası okundu.)

REİS — Söz istiyen var mı efendim? Ölüm cezasının infazını talebeden Adliye Encümeni mazbatasını reylerinze arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Mazbata kabul edilmiştir.

3. — *Gazianteb Mebusu Bahadır Dülger'in, Arzuhal Encümeninin, 10 . VI . 1959 tarihli hâttâk karar cetvelindeki 1650 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/140) (2)*

REİS — Arzuhal Encümeni mazbatasını okuyorum.

(Arzuhal Encümeni mazbatası okundu.)

REİS — Buyurun Bahadır Dülger.

BAHADIR DÜLGER (Gazianteb) — Muhterem arkadaşlar; Arzuhal Encümeninin, Nejat Oral adlı bir Hukuk Fakültesi talebesine yeniden imtihan hakkı tanınması yolunda tanzim etmiş olduğu rapor ve almış olduğu karar evvelâ İhtizâm, Arzuhal Encümeninin vazife ve salâhiyetlerini tesbit eden maddelerine aykırıdır. İhtizâmımızın 50 nei maddesi diyor ki : «Meclis

Reisi, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 82 nei maddesi mucibince Türklerin gerek şahıslarına, gerek âmmeye mütaallik olarak kanunlara ve nizamnamelere muhalif gördükleri hususlarla bir hakkın ihkak edilmemesi veyahut ihmâl edilmesi üzerine gönderilen arzuhalleri ve bu mahiyette telgrafnameleri... Arzuhal Encümenine gönderir ve Arzuhal Encümeninde mütalâa ettirir.» Demekki, Arzuhal Encümeninde mütalâa edilmesi ve bir rapora bağlanması iktiza eden hususat konuları ya kanunlara veya nizamnamelere muhalif olan hususattır. Veyahut bir hakkın ihkak edilmemesi meselesine mütedair olabilir. Bunun dışında Büyük Millet Meclisine yapılacak her türlü şikâyetlerin müsmir olmaması iktiza eder. Çünkü şikâyetlerin konuları mahdud ve mukayyettir.

Ayrıca vazifeye mütaallik olan 53 neü maddedeki bir fıkrayı arz ediyorum. (Gerek re'sen İeranın son kararına itiraz ve şikâyeti mutazammın evrakı ve gerek aidolduğu makamlardan verilen cevapları ruznamesine ithal eder.)

Şimdi İstida Encümeninin vazifesi Hükümetin icraatını kontrol etmektir. Yani icra organı son bir karar verecek ve Meclis murakabe hakkını tanıyarak bu son kararı mütalâa edecektir.

Bu noktayı tesbit ettikten sonra mevzuubah olan hâdiseyi ele alalım. Nejat Oral adlı hukuk talebesi 1951 de Hukuk Fakültesine girmiş, 1958 e kadar fakültede okumuştur. Birinci sınıfta üç sene kalmış, ikinci sınıfta iki sene kalmış ve üçüncü sınıfta üç sene kalmıştır. 3 sene sınıfta kaldığından yönetmelik gereğince fakülteden ihraç edilmiş ve keyfiyet kendisine belge verilmiştir. Bu talebe evvelâ meclise müracaat etmiş. Esbabı mucibe olarak şunu diyor: «Ben, birtakım derslerden 5 ten yukarı not aldım. Fakat üssü mizan olan 7 yi dolduramadım. Yönetmelik fiyvaki böyledir ama bana bir lütufta bulunun ve bir kere daha imtihana girme hakkı verin ve beni mağduriyetten kurtarınız.»

Arkadaşlar, binlerce üniversite talebesi aynı yönetmeliğe tâbi bulunmakta ve asgari 5 numara almak suretiyle ve bütün imtihan notlarında 7 yi doldurmak şartıyla sınıflarını geçmektedirler. Şimdi bu talebeye yeni bir imtihan hakkı vermek, ve sınıf geçmesini sağlamak öbür arkadaşlarını mağdur etmek demektir. Diğer arkadaşları aynı talimatnameye tâbi

(1) 24 sayılı matbuâ zaptın sonuna eklidir.

(2) 17 sayılı matbuâ zaptın sonuna eklidir.

olarak sınıflarını geçerken bu talebeye kısa yoldan Büyük Millet Meclisinin âtîfetine müracaat etmek suretiyle bütün mâniaları atlıyacak ve çalışkan talebelerle yanyana gelecek. Bir defa gençlik terbiyesi ve tahsilin ciddiyeti bakımından Büyük Millet Meclisinin böyle bir noktâi nazara iltifat etmemesi lâzımgelir.

İkincisi, Üniversite Kanununun 7 nci maddesi gayet sarıhtır, diyor ki: Üniversite, programlarını ve yönetmeliklerini tanzim etmekte tamamen muhtardır. Arzu ettikleri gibi imtihan tertibeder, imtihan yönetmeliklerini yapar. Üniversitelere bu hususlarda tam bir istiklâl verilmiştir. Başka bir merci ne yönetmeliklerini, ne programlarını, ne tedris usullerini kontrol edemez. Üniversite muhtariyetinin zübdesi, esasda bundan ibarettir.

Şimdi bu vatandaş müracaat ediyor, İstida Encümeni kabul ediyor ve esbabı mucibe olarak da şunu diyor: Diyor ki: «Talebenin tedris hayatıyla ilgili hususlarda üniversitelerin yetkili kurullarınca verilecek kararların katî olduğu bunlar aleyhine hiçbir merci başvurulamayacağı derpiş olunmuştur.» Yani demek istiyor ki, madem ki, bu kararlar katîdir ve hiçbir merci tarafından tetkik olunamaz, ben bunu tetkik ederim.

Arkadaşlar; Tekaüt Sandığının 39 neu maddesinin meşhur (B) fıkrası vardır. Memurların doğrudan doğruya tekaüde sevk edilmeleri halinde Şûrayı Devlete müracaat etmek hakkını ortadan kaldıran bir maddedir. Acaba Arzuhal Encümeni kanunda musarrah olan bu hususu nazara almayıp, «Efendim bu adam tekaüde sevk edilmiş Şûrayı Devlete müracaat edemeyeceği de kanunda musarrahtır, ben bu kararı bir defa daha gözden geçireceğim» diye bir karar alabilir mi? Bu da tıpkı bunun gibi. Binaenaleyh mevcut kanunlara ve İctüzüğümüze göre Arzuhal Encümeninin böyle bir karar alması ve usulsüzlüğe yol açması doğru değildir. Kaldı ki, 1950 den bu yana bu Meclise iştirak etmiş olan arkadaşlar gayet iyi bilirler ki, 1946 devresinde sınıflarında dönmüş talebelere imtihan hakkı vermek suretiyle açılmış olan usul, binlerce ve binlerce sınıfta dönmüş talebeleri Büyük Millet Meclisine müracaat etmek vaziyetinde bırakmış ve bizi halledilemez ihtilâflarla karşı karşıya getirmiştir. Alman katî kararlarla bu kapı artık kapanmıştır. Talebeleri,

tedris, terbiye ve programlarının tanzimi bakımından üniversiteler içinde ve üniversite idareleri ile başbaşa bırakmakta fayda vardır.

Bu mülâhazaları göz önünde tutarak, Arzuhal Encümeninin vermiş olduğu raporun reddini arz ve teklif ederim.

REİS — Reylerini kullanmayan arkadaşlar lütfen kullansınlar, efendim; rey toplama muamelesi bitmiştir.

Hilmi Dura, buyurun.

HİLMİ DURA (Kastamonu) — Efendim ben, mevzuu, itiraz etmek suretiyle, Umumi Heyete getirmiş olan Bahadır Dülger arkadaşımıza teşekkür etmekle söze başlayacağım. Çünkü müddeti içinde bu itiraz yapılmamış olsaydı, B. M. Meclisinden yanlış bir karar çıkmış olacaktı.

Mesele şu : Arzuhal Encümenimiz Teşkilâtı Esasiye Kanununa ve Dahilî Nizamnameye göre vazife ve salâhiyetleri hudutlarını tâyin de ekseriya Umumi Heyette başka bir düşünceye sahip bulunmaktadır. Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzun 82 nci maddesi Türk vatandaşlarına B. M. Meclisine müracaat halini, kanun ve nizamnamelerin ihlâl edilmesi haline tahsis etmiş bulunmaktadır. 82 nci madde şöyle diyor :

«MADDE 82. — Türkler, gerek şahıslarına gerek âmmeye mütaallik olarak kavanin ve nizamata muhalif gördükleri hususatta merciine ve Türkiye Büyük Millet Meclisine münferiden veya müctemian ihbar ve şikâyette bulunabilirler...»

Buna mütenazır olarak Dahilî Nizamnamenin 50 ve mütaakıp maddeleri de; kanun ve nizamnamelere muhalif ahvalde ve bir hakkın ihkak edilmemesi veya ihmâl edilmesi B. M. Meclisi Arzuhal Encümenine müracaatı kabul etmiştir.

Şimdi Arzuhal Encümeni mazbatasında haksızlık yoktur diyor. Profesörlerin pek muhterem takdirleri kabili münakaşa değildir diyor ve bunu kabul ediyor. Haksızlık olmadığı, kanun ve nizamlara bir muhalefet iddia edilmediği, alınmamış, bir hak bulunmadığı, ihmâl edilmiş bir hak da tasavvur edilemediğine göre bizim Arzuhal Encümenimiz bunu niçin ve nasıl teklif etmiştir? Arzuhal Encümeni mazbatasında «Bu müracaatı tetkik etmememiz için bir sebep yoktur, mâni hüküm yoktur» di-

yor. Arzuhal Encümeninin hangi meseleleri tetkik edeceği gerek Dahili Nizamnamede ve gerekse Anayasada belirtilmiştir. Vatandaş hakkını alamadığı veya hakkı geciktirildiği ahvalde Dahili Nizamname ve Anayasa ahkâmına göre B. M. Meclisine müracaat eder ve yine Dahili Nizamnameye göre Arzuhal Encümeni onu müsbet bir karara bağlar, ve iş Heyeti Umumiye gelir.

Ortada müracaat sahibi dahi bir hak iddia ederek bir müracaat yapmamış olduğuna göre daha ziyade eseri âtifet olarak böyle bir karara varmak ve imtihan hakkı vermek doğru değildir. Bu karar Anayasa'nın 82 nci maddesine muhaliftir.

Bir de arkadaşımız emsalden bahsettiler. Filhakika bir tarihte Arzuhal Encümeninden bir karar çıkmış. Yedek Subay okulunda muvaffak olamayan 15 öğrenci için, Arzuhal Encümenimiz, yeniden imtihan hakkı tanımıştır. Bu, esasında yanlış bir karardır ve bu sebeple bir emsal olamaz. Ve kendilerine hak tanınan bu 15 öğrenci yeniden imtihana tâbi tutulmuş, fakat yine de kazanamamış veya kazandırılmamışlar. Emsal de bundan ibarettir.

Bu itibarla, ben Arzuhal Encümeninin bu mazbatasının reddedilmesini teklif ederken, her nasılsa çıkmış olan bu kararı Arzuhal Encümeninin uzunboylu müdafaa etmeyeceğini ümidetmek isterim.

REİS — Sefer Eronat, buyurun.

SEFER ERONAT (Yozgad) — Muhterem arkadaşlar, Arzuhal Encümeni bir gencin kapanan hayatına ufak bir ışık tutmuştur. «Kanuna, nizama, Dahili Nizamnameye muhalefet etmiş.» diyorlar. Bir kere, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 82 nci maddesini tetkik ettiğimizde görürüz ki, vatandaşın kendi hakkında tatbik edilmiş olan muamele veya kararlarda haksızlık olduğunda Büyük Meclise müracaat etmeye hakkı vardır. Bu 82 nci madde, öyle mahrumiyet ve sair muamelelere değil, bilâkaydüşart, vatandaşın kanun tatbikatı muvacehesinde kendi menfaatlerini müdafaa için son bir merci olarak Büyük Millet Meclisini kabul etmiştir, o hakkı tanımıştır. Dahili Nizamnamenin 53 ncü maddesinde; askerî, ve adli kaza mercilerinden dışarda kalan hususatta Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümeninin hâdiseleri tetkik ve buna göre bir karar ver-

me yetkisi kabul edilmiştir. Binaenaleyh kanunun bahsetmiş olduğu yetki ve salâhiyetleri kullanmış olan Arzuhal Encümeni yerinde bir muameleyi yapmıştır.

Asıl meseleye gelince : Bendeniz hayret ettim, bir taraftan bu memleketin içinde herkesin okumasını ve ondan semere almasını isteriz, diğer taraftan da ona mümanaat ederiz. Üniversiteler Kanununun 7 nci maddesine verilen yetkiye göre üniversite şubelerinde bugün tatbik edilen imtihan rejimlerinin tatbik şekli, gençliği üzmektedir. Çünkü bir taraftan sömestr usulü tatbik edilir, bir taraftan sınıf geçme usulü tatbik edilir. Bazan imtihanlar 5 dakika içinde yapılır. Meselâ bir mektep söyleyeceğim : Siyasal Bilgiler Fakültesinde sorulur : «Bismark Ünyon içtimama nasıl girdi, nasıl çıktı, ayakkabısı ile mi girdi, ayakkabısı ile mi çıktı? Ceketini ile mi girdi, ceketini ile mi çıktı?» Ne demeliymiş : «Avusturyalı olarak girdi, Alman olarak çıktı.» Böyle söylemiyen bir çocuk sınıfta kalmış. Ondan sonra ne oldu? Bir senelik ömrü beyhude gitti çocuğun, iktisadi hayatında ailenin büyük bir rahne açıldı. İmtihan sistemlerini tâyin etmek yüksek vicdanlı ve irfanlı zevata bırakılmıştır ama, bazan onlar okutmada fazla taassuba gidiyorlar. Fakir bir adamın çocuğu dışarda hayatını kazanacak, gelecek üniversiteyi bitirecek. İmtihana üç defa girmiş ne çıkar, beş defa girse ne zararı var? Erken bitirene fena örnek olurmuş. Anlıyamadım. Geç bitirirse, üç defa, beş defa imtihanlara girerse ne olurmuş?..

Descartes der ki; «Kafası mâlûl olmadıkça herkes okuyabilir, herkes zekidir. Yalnız birisi iki defa, diğeri ise on defa okur, anlar. Ne diye memleket içinde yetişmek isteyenlere, bu arzuyu izhar edenlere mâni olalım? İki, üç gibi az numara vermek suretiyle sokağa atalım? Bunda bir faidei içtimaiye var mıdır? Bizim kalbimiz vardır, vicdanımız vardır. Bir karar verirken elbette bunların tesiri altında kalırız. Biz bu karara varırken baştan sonuna kadar tetkik ettik, yerinde ve âdilâne, muhîk bir iş olarak kabul etmiş ve karara varmış buluyoruz.

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 82 nci maddesi : «Türkler gerek şahıslarına, gerek âmmeye mütaallik olarak kavanin ve nizamata muha-

lif gördükleri hususatta merçüine ve Türkiye Büyük Millet Meclisine münferiden veya müçtemian ihbar ve şikâyetle bulunabilirler.» der.

Üniversiteler Kanununun yedinci maddesinin kendilerine verdiği yetkiye dayanılmış fakülte bir karara varmış. Genç bu statüyü protesto etmekte ve hakkını istemektedir. 82 nci maddenin dışında mı kalmış? Dahili Nizamnamenin 53 ncü maddesi adli, idari, cezai mercilerin salâhiyet ve görevleri dışında kalan işlerden gayri hususatta Arzuhal Encümenine salâhiyet vermektedir. Fena mı yapmış? Bunun Devlet Şûrasında yolu mu var? Adli ve idari mahkemelerde yolu mu var? Hep kapalı o yollar. Her yerde ümidi kırılmış olan ve hayata yeniden atılmak isteyen bir gencin bu çatının altında doğruya müteveccih olan bu arzusunu reddetmeyi vicdanlarımızla kabili telif bulmadığımız kanaatinde olduğumu arz etmek isterim.

REİS — Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlarım, iki sene evvelki bir hâtıramı nakletmekle söze başlayacağım. Burada Muhterem Mebusu Mecit Bumin arkadaşımız bir doktorun mağduriyetini izale için bir teklifte bulunmuş, Arzuhal Encümeninin verdiği menfi kararı Heyeti Umumiyemiz kabul etmek suretiyle mağdur doktorun lehindeki talebi reddetmişti. Ama aynı celsede ondan evvel itihaz buyurulan bir karar daha vardı. Bir general hakkında ve lehinde olan bu karar aleyhinde, Şemi Ergin beyin itirazını geri alması ile evvelce Arzuhal Encümenince verilmiş olan ve ordudaki terfi ve kıdem mevzuatını ve ahengini ihlâl ve sektedar eyliyen bozuk bir karar otomatikman tatbik safhasına intikal etmişti. Yani Arzuhal Encümeninden ve Meclisi Âlide bir gün içinde aynı şartları taşıyan iki eşit konuda birbirine zıt iki karara varılmıştı. Bugün de aynı şey olabilir. Zira bugün bundan evvel müzakeresi yapılmış ve reddedilmiş olan bir Arzuhal Encümeni kararı vardı. O kararı hatırlayınız; ister yurt içinde olsun, ister yurt dışında olsun baroya mukayyedolarak aidat veren bir avukat arkadaşımızın hâkimlik mesleğine girmesi sebebiyle kendisine Hâkimler Kanununa göre avukatlıkta geçen müddetin üçte ikisini hâkimlik gibi kabul etmek gerektiği halde bunun hilâfına yapılan idari tasarruf Arzuhal Encüme-

ninin teklif ve kararı veçhile Meclisi Âlice de kabul edilmiştir.

İşte bugün bu encümen aynı celsede mütaakıp bir kararı ile demin müdafaa ettiği noktai nazarını, daha doğrusu Anayasanın 82 ve hattâ 83 ncü, teşriî kazaya mütaallik olan sarîh hükümlerini ihlâl eden, keza İctüzüğün 50 - 59 ncü maddesine kadar mevcudolup B. M. M. nin teşriî kaza salâhiyetinin hudutları içinde mahsur kalmasını icabettirdiğini bildiren hükümlere aykırı olarak birbirine zıt iki hükümle Meclisi Âlinin karşısına çıkmıştır. Bu hususu ve iki sene evvelki hâtırayı tekrar etmek suretiyle çok hüznü buluyorum. Arzuhal Encümeni - Sayın Sefer Eronat arkadaşımın sandıkları gibi - nâmütenahi bir atıfet merçii telâkki edilemez. Bu öğrenci arkadaşımız bendeniz Hukukta bulunurken sınıf arkadaşımdı. Hakikaten zeki, dürüst ve fakir bir öğrenci arkadaşımdır. Bununla beraber biz birinci sınıfta beş bin küsur talebe iken dördüncü sınıfta 400 kişi kaldık. Bütün kalan arkadaşlar süzüle süzüle, imtihanlardan geçe geçe ve altı dersten 42 üssümizan tutturması lâzımgelirken, yani her dersten ortalama 7 alması icabederken bunu alamayıp sınıfta kalan arkadaşlardır. Bu mesele üniversite muhtariyeti ve Üniversiteler Kanunu çerçevesinde kalması gereken bir mesele olup, eğer buna rağmen Meclisi Âlide bir karara bağlanırsa, bunun arkasından emsal göstermek suretiyle benim sınıfımda olanlar, benden evvelki ve sonraki ve mağdur olduğunu zannedenler buraya birçok müracaat ve atıfet talepleriyle geleceklerdir. Meclisi Âli bunun içinden çıkamayacağı gibi asıl hazin olanı, Anayasa ve Dahili Nizamname muvaceehsinde aykırı karar verecek olanlar yarın bu kararları tetkik edecek olan tarih huzurunda kendilerini nasıl affettireceklerdir, bilemem.

Bu itibarla Sefer Eronat arkadaşımızın mütalâalarına iştirak etmem. Daha evvel konuşan arkadaşlarımı haklı bulurum.

Muhterem arkadaşlar, evvelce arz ettiğim misaller göz önünde tutularak Meclisi Âlinin birbirine zıt kararlar vermesinde Arzuhal Encümeninin raporları müessir olmaktadır. Arzuhal Encümeni kararının reddini bendeniz de destekliyorum. Hürmetlerimle bunu arz etmek isterim.

REİS — Başka söz isteyen var mı? Buyurunuz efendim. Encümen adına, mı şahsınız adına mı?

NÜZHET ULUSOY (Samsun) — Encümen adına efendim.

ARZUHAL ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ NÜZHET ULUSOY (Samsun) — Muhterem arkadaşlar? Nejat Oral hakkında Arzuhal Encümenince kendisine bir hak tanınması yolunda verilmiş olan bir kararı nedense muhterem arkadaşlarımız adetâ Anayasaya kanunlara ve mevzuata karşı alınmış bir karar olarak Yüksek Meclis huzurunda ifade ettiler.

Arkadaşlar, Anayasanın, vatandaşa kanun ve nizamlara aykırı gördüğü işlerde gerek şahsi ve gerekse başkalarına taallük eden hususlarda Yüksek Meclise müracaat hakkını tanıdığını gösterir maddesi vatandaşın şikâyet hakkının nelere inhisar ettiğini tadadetmesi bakımından da şayanı dikkattir. Riyaset tarafından komisyonumuza havale edilen bu dilekçe mevzuata uygun tanzim edildiği için tetkik konusu yapılmıştır. Bu talebe artık üniversiteye devam hakkını kaybetmiş ve kendisine yeni bir imtihan hakkı verilmesini istiyor. Mevcut kanunlarla müracaat edilecek Türkiye Büyük Millet Meclisinden başka bir müessese mevcut değil. Ve vatandaş bize, müracaat etmiş, size niyabekten komisyonunuz incelemiş. Buna bir imtiyaz da tanımış değiliz. Girecek imtihana; hocaların karşısına çıkacak. Bir numara, iki numara alarak belki kazanmak durumuna geçecek. Bu demek değildir ki, gayrihukuki bir durumla tekrar üniversiteye devam etsin ve üniversite tahsili yapmış olsun.

Üssümizan İstanbul Üniversitesinde yoktur. Orada bir talebe otuz defa istediği kadar imtihana girer. Sen ikinci sınıfta döndün diye tekrar gel birinci sınıftan başla demezler. Fakat Ankarar Hukuk Fakültesinde vaziyet böyle değildir. Halen mer'i olan yönetmelikleri böyledir. İstanbul'da başka türlü, Ankara'da başka türlü. Bu bir adaletsizliktir.

Bunun tetkiki ve karar verilmesi Anayasaya aykırıdır mütalâasının da yeri olmasa gerektir.

Sonra arkadaşlar üssü mizandan; notlarını tetkik ettik. Belki salâhiyetiniz var mı, diyeceksiniz? Hayır. Sizleri ve kendimizi temsil etmenin verdiği yetkiyle bu talebenin aldığı

notların hepsini inceledik, yarım not veya bir numara için talebe kırık almakta ve tahsil hayatı sona ermektedir. Acaba hocaları altın yaldızlı not mu vereceklerdi de yarım not için talebenin tahsil hayatına son veriyorlar? Belki de hocaları yarım numara için sınıfta kalacağını bilmiyorlardı. Emsal var mı diyeceksiniz? Yüksek Meclisten çıkmış kararlar vardır. Bu sebeple biz de burada bu mevzuu konuşabiliriz, leh veya aleyhinde mütalâa serd edebiliriz.

Size bu kararlardan bâzılarını okuyayım. «Ankara Hukuk Fakültesi talebelerinden Ali İhsan ve arkadaşlarına Ankara Hukuk Fakültesi lisans ve imtihan yönetmeliğinde senede iki imtihan hakkı olmasına rağmen lûtuftan atıfet kabîlinden Şubat imtihanı adıyla üçüncü bir imtihan hakkı daha bahşeden karar. Numarası 2698» (Soldan, tarihi? sesleri) Tarih 29 . XII . 1949.

«İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi son sınıf talebelerinden olup imtihan haklarını tamamen kullanarak muvaffak olamayan Süha Aksoy'a» verilen imtihan hakkı. Tarihi 1 . II . 1950 daha başka tarihli kararlar da vardır.

Ankara Hukuk Fakültesi öğrencilerinden Yuyuf Yılmaz Yavuz'a bir imtihan hakkı daha tanınması lâzımgeldiğinin (2698) sayılı Meclis Kararı iktizasından bulunduğu dair ittifakla verilen karardır.

Karar tarihi

19 . VI . 1950

İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi 4 ncu sınıfta yalnız bir dersten başarı gösteriyerek Üniversiteden çıkarılan Nihat Erim'e istikbalini kurtarmak bakımından iyi niyetle yaptığı dileği nazarı itibara alınarak hakkında yapılan terkin kaydı kaldırılarak yeniden bir imtihan hakkı verilmesine ait çoklukla verilen karardır :

Karar tarihi

7 . I . 1952

Muhterem arkadaşlarım; demek oluyor ki bu mevzular Meclise intikal edebilir ve burada bir atıfet mevzuu olarak görüşülebilir; işte size buna ait kararlardan birçoğunu okumuş bulun-

yorum Maarif Vekâleti bir lisede, bir sınıfta iki sene kalan bir öğrenciyi Vekilin veya Vekâletin atıfeti olarak sınıftan geçirebiliyor veya mezun edebiliyor.. Maarif Vekâleti bunu yapabildiğine göre Yüksek Meclisin de pekâlâ bu kararı alabileceği kanaatindeyim.

REİS — Mahmut Güçbilmez.

MAHMUT GÜÇBİLMEZ (Bolu) — Pek muhterem arkadaşlarım, bendenizin mâruzatım çok kısa olacaktır ve zannediyorum ki, üzerinde mâruzatta bulunacağım.

Anayasanın 82 nci maddesine göre B. M. Meclisine vatandaşların müracaat hakkının sugö-türmez olduğu Yüksek Heyetinize de malûmdur. Ancak her müracaatın mutlaka Meclisi Âliye niyabeten vazife ifa eden Arzuhal Encümeninde kabul edilmesi icabeder diye bir şey de ortada elbette ki yoktur. İstanbul Üniversitesinde defatle imihana girildiği halde Ankara'da girilememiş olması, Ankara'dakiler için böyle âtfetkâr kararlar çıkmasının mucip ve mukni sebebi zannımca olamaz. Bu bir sistem meselesidir. Her iki üniversitenin imtihan sistemlerinin tevhit ve birbirine tanzir etmek Üniversiteler Murtariyeti dolayısıyla bugün için belki mümkün görülemiyorsa, bunların mahzurlarını görmekle âtide bu yolda gerek üniversitelerin teşebbüsü, gerekse onların üstünde olan Vekâletin telkini ile münasip şekilde neticeler almak yoluna bir gün gidilir ümidindeyim.

Tekrar arz ediyorum; İstanbul'da defatle imtihana girebiliyor da Ankara'da girilemiyor diye bu sebeple ve Ankara'daki sistemi bozacak şekilde atifete gitmenin isabetli olacağına kaani değilim. Bu kapı açıldığı takdirde arkadan ne miktar insanın ne taleplerle huzurunuzda geleceğini de takdir etmeye muktedir değilim ve bu tarz taleplerin olacağına da şahsan kaani değilim. Önem verdiğimiz nokta müesses sistemin muhafazası meselesidir, bu sistemin bozulmaması meselesidir. Şu dakikada tarih ve numarasını arz edemeyeceğim ama hafızamda kalmış bir batırayı nakledeceğim. Naklen arz edeceğim mesele bugün müzakere mevzuu olan kararın tam aksinin misalidir. 9 ncu Devre mebusu iken bir sene kadar Dilekçe Komisyonunda âza olarak çalıştığım zamanlarda Şevki Hasırcı arkadaşımın gelip bizzat müdafaasını yaptığı, müdafaasına iştirak ettiği bu kabîl bir mevzu için o zamanki Dilekçe Encümeni bunun tamamen aleyhinde

karar ittihaz etti. Ve o zaman da Ankara Hukuk Fakültesinin bir kısım talebelerine yeniden imtihan hakkı verilmek istenmekte idi. Fakat, o tarihte Arzuhal Encümeni bu talepleri yerinde görmedi. Demin arz ettiğim gibi o zamanki encümen; mevcut ve müesses sistemin yıkılması, bozulması ve kötü bir çığır açılması endişesiyle bu talepleri reddetmişti. Hafızam beni aldatmıyorsa, talep bir tek şahsa da taallük etmiyordu, bir grup talebeye taallük ediyordu. Daha çok sayıdaki talebe için vâkı olan bu talep o zaman terviç edilmemişti.

Fakat, Sayın arkadaşım Ulusoy Beyefendinin okudukları misallerin tarihlerine dikkat buyrulursa, daha ziyade eskiye ait kararlar olduğu anlaşılmaktadır. Mamafih ben kararların eskiliği veya yeniliği üzerinde duracak değilim. Prensip olarak şunun üzerinde duracağım.

Bizim Arzuhal Encümenimizin; emsal kararlarını daima göz önünde tutarak, benzeri hâdiselerde bu emsallere ittiba ve inkiyat edecek şekilde birbirine uygun kararlar vermesi; mesbuk mesaisinde de Meclisi Âliye niyabeten çalıştığı nazarı itibara alınarak; çok daha isabetli bir çalışma sistemi olur fikrindeyim. Ben, daha çok; Meclisi Âlinin dikkatini bu noktaya çekmek istiyorum. Ayrıca bir noktaya daha Meclisi Âlinin dikkatini çekerek huzurunuzdan ayrılacağım.

Elimizdeki mazbataya göre; Arzuhal Encümeni Reisi bu karara muhalif kalmıştır. Ayrıca âzadan bir arkadaşımız dahi müstenkif bulunmuştur. Anlaşıyor ki encümende de bu mevzuda ittifakı âra yoktur, görüş birliği de yoktur. Farklı düşünceler vardır. Bu itibarla ben-deniz; alâkalının ne aleyhinde ne de lehindeyim. Ama her şeyden evvel mevcut sistemin muhafazası fikrindeyim ve onun yıkılmaması konusunda titizlik göstererek Meclisi Âlinin en isabetli kararı ittihaz buyurmasını arz ve iştirah edeceğim.

REİS — Sefer Eronat.

SEFER ERONAT (Yozgad) — Efendim, Arzuhal Encümenimizin bu kararına itirazla burada bizi tenvir eden Bahadır Beyefendiye ve Hilmi Dura arkadaşımıza çok teşekkür ederim...

NAFIA VEKİLİ TEVFIK İLERİ (Samsun)

— Asım Beye de.

SEFER ERONAT (Devamla) — Asım Beyefendi mâruzatımı yanlış anladılar zannediyorum.

rum. Çünkü bir avukatın hizmetine tahsil müddetinin ilâvesi Devlet kapısında fazla parayı tazammun etmektedir. Burada fakir gencin durumu, hayatını kazanacak ve yüksek tahsil yapmak imkânını kendisine bahşedecektir. Üniversitenin bu şubeye ait dekanlığı kendi evlâdı olan bu çocuğa karşı munsifane hareket etmek istemiştir. Ama zannediyorum ki, mevcut nizam bu imkânı vermemiştir.

Şimdi, bir genç ki hayatı boyunca çalışmış ve liseyi çok iyi derecede bitirmiş, fakir bir ailenin çocuğu böyle bir sıkıntıya düştüğünde belki yüksek takdir ile numaralar üzerinde bir anlık bir zamanın gelip geçmesi ile bir noksanlık hâsıl olmuştur. Binaenaleyh bırakınız geçmiş günlerin bir mükâfatı olarak evvelki tahsillerinin bir mükâfatı olarak imtihana girsin. Bir hakkı iktisabetmekle min cihetin âmmevi, Teşkilâtî Esasiye Kanunu vatandaşın okuma hürriyetini tamamiyle kabul etmiş bulunmaktadır. Himmetsiz evliyanın kümbeti başma, emniyeti umumiye kanunları mevzuunda vatandaşın cemiyet tarafından tâyin ve takdir edilmiş bulunan nizamlara karşı bir hak iddia etmek imkânı yoktur ama, cemiyetin lütfuna ve atıfetine sığınması imkânı vardır.

Bugün huzuruza gelmiş ve kendisine böyle bir lütfun yapılmasını Meclisten istemektedir.

Beyefendiler, bu Meclisi Millet sevmektedir. Cümlesi daima himmetlerinizi görmüştür ve görecektir. Binaenaleyh buraya son kapı olarak gelmiş bulunan bir adamın ümidini kırarak göndermeye hakkımız yoktur. Buna bir hak daha vermek eline şahadetname vermek değildir. Yiğne imtihan olacaktır, muvaffak olursa geçecektir. Olmazsa bir daha gelmeyecektir. Arkadaşlarımız, biz buna bu hakkı verirsek yüzlerce müracaat olur diyorlar. Gelsin, yüzlerce müracaat olsun. Bu Meclis kanayan vicdana, uzanan ele, el uzatmazsa o zaman kusur bizde olur arkadaşlar. Ben zannediyorum ki, lütüfkâr olacaksınız arkadaşlar.

Bir şey üzerinde daha durayım; imtihanı niçin takyidediyorsunuz? Ferde muayyen senele içinde mezun olma mecburiyetini niçin yükleyorsunuz?.. Bu işin takyidinin gençlik acısını çekiyor. Çalışıyor, bir defada iki defada imtihanında muvaffak olur. Kendimizin icadettiğimiz kaideler içinde kendimizi mahfuz tutuyo-

ruz. Bu doğru değildir. Arzuhal Encümeni kararında, ne kanuna ne de nizama aykırılık vardır. Kimin hakkını kime veriyoruz? Ahmet'in hakkını bu adama veriyoruz. Bu adam Devlet kapısından para istemiyor. Adama adam olma hakkını veriyoruz. Liseyi iyi derecede bitirmiş. Fakir bir aile çocuğu olduğu için hem çalışıp hem okumak zorunda kalmış. Zengin bir ailenin çocuğu olsaydı zaten bu iş buraya gelmezdi. Örumcek ağına girmiş sineğe Allah yardım eder. Atıfedinizi bu gençten esirgemenin. Kendimizi, kendimizin icabettiğimiz bir nizama sokmak gibi bir yolu iltizam edeceğinizi zannetmiyorum. Rey Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Kifayet takrirleri var, okutuyorum, efendim.

Yüksek Reisliğe

Müzakereler kâfi derecede bizleri tenvir etmiştir. Kifayetini reye vaz'ını arz ve teklif ederiz.

İçel Mebusu
Sami Göknar

İsparta Mebusu
Hamdi Ongun

Yüksek Riyasete

Mesele tavazzuh etmiştir, kifayeti müzakerenin reye konmasını rica ederim.

Gazianteb Mebusu
Cevdet San

REİS — Kifayet takrirlerini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kifayeti müzakere kabul edilmiştir.

Arzuhal Encümeninin mazbatası ile ilgili bir takrir var, okutuyorum, efendim.

Yüksek Reisliğe

Arzuhal Encümeninin 17 sayılı raporunun arz ettiğim sebepler dolayısıyla reddedilmesini arz ve teklif ederim.

Gazianteb Mebusu
Bahadır Dülger

REİS — Okunan takriri reylerinize arz ediyorum. (Sağdan, ekseriyet yok sesleri) Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir kabul edilmiştir. Kabul edilen bu takrire göre Arzuhal Encümeninin mazbatası reddedilmiş ve 1650 sayılı Karar kalkmıştır. (Sağdan, ekseriyet yok sesleri, gürültüler)

Arkadaşlar; nisabın ademimevcudiyeti hak-

kindaki müracaat bu şekilde yapılmaz. (Sağdan, ekseriyet yok sesleri, nısap yok sesleri)

Müzakerede nısap aranmaz. Müzakereye devam ediyoruz. (Sağdan, ekseriyet yok, sesleri, gürültüler), (Sağdan, yoklama yap, sesleri) Bu şekilde yapılan müracaatın kıymeti yoktur.

4. — *Sinob Mebusu Ömer Özen'in, Arzuhal Encümenininin 18 . XI . 1959 tarihli haftalık karar cetvelindeki 1871 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Arzuhal Encümeni mazbatasını (4/146) (1)*

REİS — Arzuhal Encümeninin mazbatasını okutuyorum efendim.

(Arzuhal Encümeni mazbatasını okundu.)

REİS — Mazbata üzerinde söz istiyen var mı? Buyurun beyefendi.

ÖMER ÖZEN (Sinob) — Efendim, bendeniz sabrınızı suiistimal etmeden kısaca hâdiseyi arz etmek isaiyorum.

Gerede Orman İşletmesinde bir bölge şefi olan Musa Orhon, üç ay hapis, üç ay memuriyetten mahrumiyet ve 200 lira ağır para cezasına mahkûm olmuştur. Halen Bolu - Yığıca bölge şefi olarak vazife görmektedir. Gerede İşletmesinde iken aynı bölgenin muhafaza memuru olan Sabri Acar, kendi muntakası dâhilinde vazife görmekte iken 1 . III . 1955 günü Sait köyünde camiin yanında iki tane tomruğun biçildiğini görüyor. İki tane usta iki aded tomruğu biçip tahta yapıyorlar. Bunu gören muhafaza memuru diyor ki, «Bu tomruk kimindir, niçin biçiyorsunuz?» Adamlar, «Bu tomruklar Osman Aksoy'a aittir. biz gündelik çalışıyoruz, kaçak olup olmadığını da bilmiyoruz.» diye cevap veriyor. Bunun üzerine muhafaza memuru tomrukların damgasız olduğunu görerek kaçak olduğunu tahmin ederek Osman Aksoy hakkında bir zabıt tutuyor ve tomrukları aynı köyde bir yedime teslim ediyor. Ertesi günü hâdiseyi öğrenen Osman Aksoy bölgeye geliyor, tomrukların kaçak olmadığını söylüyor. 1952 senesinde alınmış iki tomruğa ait 1 . XI . 1952 tarih ve 7795 sayılı Nakliye Tezkeresi var, diyor. Biçilirken tomruğun iki başı kesilmiş olduğu için muhafaza memuru damgaları görememiş veya görmemiş. Onun üzerine bölge şefi Musa Orhon muhafaza

memurunu çağırıyor, elinde nakliye tezkeresi var, bunu bu adamın zati ihtiyacı için verdik, binaenaleyh böyle olduğuna göre, nakliye tezkeresi de mevcud olduğuna nazaran tomrukların yediminden alınarak kendisine verilmesini söylüyor ve muhafaza memuru da tomrukları yediminden alarak iade ediyor. Bu suçlunun suçunun birisi.

Bundan birkaç gün sonra aynı muhafaza memuru Aşağıdeğer köyünden Ali Arslantekin'in evinin önünden geçerken keser ve balta sesi işitiyor. Kapıyı çalıyor fakat kapı bir saat sonra açılıyor. Memur hiddetleniyor. Kapı açılınca ortada yapılmakta olan iki tane kapı ve bir tane komedin görülüyor. Peki diyor bunun kerestesini nereden aldın, diye soruyor. Adam yine aynı şekilde nakliye tezkeresi olduğunu söylüyor. Fakat memur kendisini uzun müddet kapının önünde beklettiği için adam hakkında zabıt varakası tanzim ediyor ve bölgeye gönderiyor. Adam bölge şefliğine müracaat ediyor ve elindeki nakliye belgesini ibraz ediyor. Ve yaptığı iki kapı ile bir komidini alıp götürüyor. Bölge şefi bu suç olmadığı ve naklettiği maldan yapıldığı için bu gibi işlerle vatandaş mahkemelere sevk ederek hem mahkemeleri ve hem de vatandaş gelip gitmeden uğraşmaktan kurtarın, diyor ve iki kapı ile bir komidini sahibine iade ettiriyor. Aradan bir buçuk sene geçiyor, memurun bir başka bölgeye nakli talebediliyor ve kâtibin işine son veriliyor. Bunun üzerine aradan bir buçuk sene geçmesine rağmen bunlar gidiyorlar ve bölge şefi zaptı imha etti ve suç işledi, diyorlar. Hakikaten tahkikat yapılıyor ve bölge şefi bunu inkâr etmiyor, diyor ki; zabıt münderecatındaki işler doğrudan doğruya 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince zati ihtiyacolduğuna göre suç unsuru görmedim ve o bu bakımdan mevkii muameleye koydurmadım ve bir daha da böyle bir şey yapmayın dedim, diyor. Ve bu ihbar üzerine lüzumu muhakeme kararı veriliyor. Ve mahkeme üç ay memuriyetten men'ine, üç ay hapsine ve iki yüz lira da para cezasına mahkûm ediyor.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Tecil yok mu?

ÖMER ÖZEN (Devamlı) — Hayır; tecili de yok.

Bu arkadaş 16 sene orman mesleğinde çalışmış. Sicilinde en ufak bir şeyi olmayan beş

(1) 18 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

çocuk babası bir arkadaşdır. Yığılca'da halen vazife görmektedir. Temyiz de tasdik etmiş. Suçu şu; muhtevası suç olmıyan zabıt varakasını ortadan kaldırmak. Bu yönden mahkûm ediliyor ve Temyiz de tasdik ediyor. Bölge şefi diyor ki. Vatandaş korumak, mahkemeleri meşgul etmemek bakımından bu yola gittim; demek ki yanlış yapmışım; beni affedin, diyor. Fakat Arzuhal Encümenimiz - özür dilerim arkadaşlarımız kusura bakmasınlar - bundan evvel 2-3 sene sınıfta kalmış arkadaşta gösterdikleri atıfeti 16 senelik memura da göstermiyorlar. Suç unsuru bulunmıyan ve köylünün almış olduğu ağaç dolayısıyla mahkemelerde sürünmesin diye muameleye konmaması için emir verdiği zabıt dolayısıyla mahkûm olan bu vatandaşın suçsuz olduğunu Encümendeki arkadaşlarımız da kabul ediyorlar. Şöyle ki mazbatada : «Suç mevzuunu teşkil eden hususlar her ne kadar istida münderecatını teyideder mahiyette ise de mumailiyyinin yukarda açıklandığı gibi, suçsuz olduğu ve ortada bir suç bulunmadığı halde haksız yere mahkûm edildiği yolundaki vâkı iddiası ve serd ettiği deliller, hükümle ret ve talil edilmiş bulunduğundan adli hataya mâtuf olan bu beyanı iltifata değer görülmemiştir.» Ben hukukçu değilim. Hakikaten belki suçsuzum, adli hata vardır demiş olabilir. Fakat arkadaşlarımızın istediği Meclisin atıfetine güvenerek cezanın affedilmesidir. Hakikaten 16 sene ormancılık meslekine hizmet etmiş olan, şerefli ve 5 çocuk babası bulunan Musa Orhan'ın 3 ay hapis, 3 ay memuriyetten meni ve diğer cezasının affedilmesi çok yerinde olacaktır; bu aynı zamanda kendisi için bir tembih olur. Ve arkadaşımızın istikbalini kurtarmış oluruz... Bendeniz bir takrir veriyorum; bu şahsın affedilmesi için dosyasının Arzuhal Encümenine havalesini lütfen kabul ederseniz minnettar olurum...

REİS — Encümen.

ARZUHAL ENCÜMENİ M. M. NÜZHET ULUSOY (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, Orman Bölge Şefi Musa Orhan'ın mahkûm olduğu 3 aylık hapis cezasının affına taallûk eden dilekçe üzerine komisyonumuzun vermiş olduğu karara karşı Ömer Özen arkadaşımızın itirazını, Umumi Heyetteki fikirleriyle beraber dinlemiş bulundunuz.

Arkadaşlar, atıfete lâıyk gösterilmek istenilen

Orman Bölge Şefi doğrudan doğruya resmi zabıt varakalarını imha etmiş bir kimsedir. Efendim hüsnü niyetle yapılmış, aslında suçlu değilmiş, bilâhara meni muhakeme yoluna gidilmiş falan... Bütün bunları mahkeme incelemiş ve ondan sonra bu zatı mahkûm etmiştir. Şimdi biz zabıt varakasını yırtan bir insanla karşıkarsıyayız. Vaziyet böyle olduğuna göre, bu yönden vazifesini ihmal etmiş bir kimseye Yüksek Meclisin ne yolda atıfet göstereceğini encümeniniz kestiremediği için talebini reddetmiştir.

Takdir sizlere aittir.

REİS — Cemal Tüzün.

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — Çok muhterem arkadaşlarımız, Arzuhal Encümeninin raporunda Ömer Özen arkadaşımızın okuduğu meşruhatla bu defa konuşan arkadaşımızın beyanları birbirini tutmamaktadır. Raporlarında orman bölge şefi arkadaşımızın vâkı beyanları, yani meselenin mahiyetinde bir suç unsuru bulunmadığına inandıklarını tesbit etmiş olmalarına rağmen burada suç unsuru mahkemece tesbit edilmiştir, diye ifade bulunmuşlardır. Meselede bir kasit olmadığı aşikârdır. Orman muhafaza memurlarının tanzim etmiş oldukları zabıt varakalarının mahkemelere tevdi edilmemesi hakkında Orman Bölge Şeflerine yazılmış tamimler vardır. Bunlar Orman Umum Müdürlüğü ve Vekâlet tarafından gönderilmiş tamimlerdir. Orman muhafaza memurları bilgileri noksan olan arkadaşlar olduğu için tanzim ettikleri zabıt varakalarının orman bölge şefinin süzgecinden geçirilmesi, hattâ mümkünse orada bulunan bir hukukçu arkadaşın mütalâasına arz edildikten sonra mevki tatbika konması icabetmektedir. Eğer bu zabıt varakalarında suç unsuru görülürse, bunlar C. Müddeiummilîğine tevdi olunur. Binaenaleyh orman muhafaza memuru böyle bir zabıt varakası tanzim ettikten sonra alâkalı vatandaş Orman Bölge Şefine geliyor ve elindeki nakil tezkeresini gösteriyor ve naklettiği tomruklar üzerinde de Orman İdaresinin damgası olduğu tesbit ediliyor. Orman Bölge Şefi tetkikat yapıyor ve bu nakil tezkeresinin bu tomruklara ait olduğunu görünce bu evrakın muameleye konmamasını emrediyor.

Arkadaşlar, şimdi bu Bölge Şefi arkadaşın ne yapması lâıymdı? Alâkalıya, vatandaş gerçi bu nakliye tezkeresinin ve bu tomruklara aittir. Sen bu işte haklısın. Ama ne yapalım ki, orman mu-

hafaza memuru böyle bir zabıt tutmuş, ben seni mahkemeye vereyim, sen oralarda aylarca, yıllarca sürün mü diyecekti? Orman Bölge Şefi arkadaşımız bu anlayış içinde hareket ederek bu zabıt varakasının muameleye konmamasını emretmiştir.

16 senedir bu İdareye bütün feragat ve fedakârlık ile hizmet etmiş, beş çocuk babası olan bu ormancı arkadaşlarımızdan Büyük Millet Meclisinin atıfetine esirgememesi hususunda Ömer Özen arkadaşımızın vâkı ricalarına ben de iltihak ediyorum. Takdir Heyeti Celilenindir. Hürmetlerimi arz ederim.

REİS — Arzuhal Encümeni adına Hüseyin Ortakcioğlu.

ARZUHAL ENCÜMENİ REİŞİ HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Çorum) — Muhterem arkadaşlar, ne sebepten mahkûm olduğu, esbabı mucibesinin ne olduğu hususunu arkadaşlarım kısmen izah ettiler. Esasen bu ciheti tasrih etmeye lüzum görmüyoruz. Hâdise, suç teşkil eden, suç unsurunu teşkil eden bir zaptı yırtmaktan doğmuştur. Ormanları muhafaza ile, orman suçlularını mahkemeye, merciine tevdi etmekle mükellef, Devlet olarak tanzif ettiğimiz orman bölge şefinin, orman suçunu tesbit eden bir zaptı imha etmesi komisyonumuzca doğru görülmüştür. Bu bakımdan da affına gidilemeyeceği kanaati hâsıl olmuş ve af yolundaki talebi bu sebeple reddolunmuştur.

Bu münevver bir adamdır. Okuryazardır. Suç teşkil eden bir zaptı, sonradan yırtıp atmaya hakkı yoktur. Bu hakka sahip değildir. Yoksa bir suç işlemiş de bu suçun cezasını af yolunda bize gelmiyor. Kendilerinin de dediği gibi, suç teşkil etmeyen bir mevzuu ortaya getirmiş ve bundan dolayı mahkûm olmuş bir insan değildir. Münevver bir insan olan ve bilhassa orman suçlusunu yakalayıp mahkemeye tevdi etmekle kanunen tanzif edilmiş olan bir memurun, bir suçun zaptını ortadan yok etmesi ve bundan dolayı mahkûm olursa bunun Büyük Millet Meclisi tarafından affedilmesi hiçbir zaman doğru olmayacaktır mitalâası ile komisyonumuz bu talebi reddetmiştir.

Arz ederim.

REİS — Ömer Özen.

ÖMER ÖZEN (Sinob) — Bendenizin ikinci defa söz almaktan kasdım şudur: Ormanların

muhafazası ile mükellef olan bu gibi kimselerin affedilmesinin doğru olmayacağı şeklinde Hüseyin Ortakcioğlu arkadaşımızın beyanına karşı fikrimi açıklamak istiyorum.

Bendeniz ormanların korunması için alınması lâzımgelen bütün tedbirleri en sert şekilde almasını arzu edenlerdenim. Ancak bu arkadaşımızın bununla alakası yoktur. Çünkü 6831 sayılı Orman Kanununa göre köylüye, kapı, komodin gibi ihtiyacı için beher metresi 12 kuruştan kereste verilmektedir. Ve bu mevzu da kapı ve komodin ihtiyacı için kanunen kendisine verilmiş olan keresteden ileri gelmiştir. Bunun için nakliye tezkeresini dahi ibraza mecbur değildir. Bu şekilde manul eşyadan nakil tezkeresi aranmaz. Bu bakımdan da bu mesele ormanların korunması ile ilgili değildir. Bilâkis orman ihtiyaçları için orman içerisinde yaşayan köylüleri suçsuz yere günlerce gelip giderek onları işlerinden geri bırakmamak ve mahkemeyi meşgul etmek yoluna gitmemek için bu şekilde hareket etmiştir. 6831 sayılı Orman Kanunu çıkarırken, Yüksek Meclisin atıfeti ile son kanunun muvakkat maddesi ile bu suçların hepsini affetmişti. Zaptı kaldıran arkadaşın suçu zaten bu kanunun çerçevesi içerisinde. Yüksek Meclis 6831 sayılı Kanunun son muvakkat maddesi ile bu suçların hepsini affetmiştir. Binaenaleyh, bu arkadaşın mevkii muameleye koymadığı zaptın suçlusu da bu kanun içerisinde girmiş olacaktı. Zaten arkadaş gerek mahkeme, gerekse daha evvelki tahkikat sırasında bu mevzuu katıyen inkâr etmiyor. Ben suç unsurunu görmediğim için, hakikaten hukûkan böyle bir zaptın muameleye konmasını bendeniz de doğru görmemekteyim. Ama bu arkadaşın 16 senelik memuriyeti nazarı itibara alınmak suretiyle affı hakikaten bir atıfet olacaktır. Bu atıfeti Yüksek Meclisin esirgememesini tekrar rica ediyorum.

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar, bir kanunda olduğu gibi, onun tatbikatında da birinci derecede nazarı itibara alınması lâzımgelen husus onun maksat ve ruhu olmak lâzımgelir. Bir hâdise var, bir orman muhafaza memuru sen kaçak kereste kesiyorsun, diye iki tomruk yakalıyor, bir de kapisını çalıyor, iki kapı ile komodin yakalıyor.

Hepsini bir araya getirseniz yarım metre küb tutmaz. Bu orman muhafaza memuru kimi koruyor? Ormanı mı? Orman muhafaza memurunun tuttuğu yola devam ettiğini farz edelim, ve peşine düşelim, gidelim. İki köylüyü yakalayacak, mahkemeye sevk edecek, gidecek gelecek, gidecek gelecek.. Zaten mahkemeler bu gibi dâvalarla meşbu bir halde. Ben bir orman bölgesi mebusuyum, şikâyetler ayyuka çıkmıştır, arkadaşlar. Damgalı kütüklerin başlarından kaşık oyarak nafakasını kazanmak isteyen vatandaş yaptığı kaşığı ile yakalayıp : Sen bu kaşıkları yaptığın ağacı nereden aldın? Diye aylarca, senelerce mahkemelerde süründürmüştür.

Zaman zaman orman yangınları bu infiallerin neticesidir. Canı yanıyor, adamın. Anlayışlı bir bölge müdürü bir iki metre mikâp keresteyi gözünü yumarak verse ne çıkar? Hukukçu arkadaşlarımız, faidei içtimaiye, faidei içtimaiye derler. Bir orman bölge müdürünün mahkûmiyetinde faidei içtimaiye nerede, arkadaşlar? Nihayet Orman Bölge Müdürü zaptı imha etti mi, etmedi mi? İstirham ederim arkadaşlar. Kanununun ve bu işin istilzam ettiği esas mâna ve ruha bakacak olursak bu havanın içindeyiz. Daima bunlardan kendimiz de şikâyet etmekteyiz. Ormanı yakarı tutun. Asın. Buna kalıbını basarım. Ama bu kütüklerin, tomrukların nakliye müsaadesi de alınmış.

NÜZHET ULUSOY (Samsun) — Yok öyle şey. Sonradan tanzim edilmiş.

BURHANETTİN ONAT (Devamla) — Dokuz sene sınıfta çakan arkadaşlar hakkında bu kadar atıfetkâr olan arkadaşlarımızın bu hassasiyetini anlamıyorum. Biraz insafli olun arkadaşlar. Bu Orman Müdürünün mahkûmiyetinde ne gibi bir içtimai fayda var?. Hakikatte bu, bir orman bölge müdürünün mahkûmiyeti meselesi değil, bizi ileri derecede alâkadar eden orman dâvamızın mühim bir meselesidir. Eğer arkadaşımızın teklifini kabul etmezsek, eğer bu mahkûmiyete göz yumarsak görürsünüz arkasından neler olur.. Ve bir aya varmadan nasıl feryat ayyuka çıkar. Onun için Ömer Bey arkadaşımızın teklifi çok yerindedir. Bunu kabul hem adalete, hem nasafete, hem icabı maslahata ve hattâ hattâ faidei içtimaiyeye uygundur arkadaşlar.

REİS — Efendim; İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1954 bütçe yılı Hesabı Katı kanun lâ-yihasına (311) arkadaşımız rey vermiştir. (276) kabul, (33) ret, (2) çekinse. Muamele tamamdır. Lâyiha (276) reyle kanunlaşmıştır.

Riyaset Divanı şu anda ekseriyetin olmadığını müşahede ettiğinden 13 Ocak Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati : 16,51

İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1954 bütçe yılı Hesabı Katî Kanununa verilen reylerin neticesi
(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	610
Rey verenler	: 311
Kabul edenler	: 276
Reddedenler	: 33
Müsteakifler	: 2
Reye iştirak etmeyenler	: 276
Münhal mebusluklar	: 23

[Kabul edenler]

ADIYAMAN	Nihat İyriboz	Mazlum Kayalar	Rükneddin Nasuhioğlu
Sait Açar	Piraye Levent	Recep Kırım	Sabahattin Parsoy
Gani Gürsoy	Etem Menderes	Hulûsi Köymen	Mükerrem Sarol
Ali Yaşar	Cevat Ülkü	Halûk Şaman	ELÂZİĞ
AFYON KARAHİSAR	BALIKESİR	Nurullah İhsan Tolon	Celâl Dora
Rıza Çerçel	Vacid Asena	Hilâl Ülman	ERZURUM
Arif Demirer	Esat Budakoğlu	Kenan Yılmaz	Rıfki Salim Burçak
Orhan Kökten	Mekki Said Esen	ÇANAKKALE	Sabri Erduman
Mustafa Öztürk	Ali İleri	Nureddin Fuad Alp-	Şevki Erker
Necati Topcuoğlu	Halil İmre	kartal	Mehmet Eyüboğlu
Orhan Uygun	Mücteba İştin	Ahmet Hamdi Sezen	Melik Fırat
Murad Ali Ülgen	Ahmet Kocacıoğlu	Servet Sezgin	Sait Kantarel
AĞRI	Faik Ocak	Nuri Togay	Mustafa Zeren
Halis Öztürk	BİLECİK	Fatin Rüştü Zorlu	ESKİŞEHİR
Şeref Saraçoğlu	Ertuğrul Çolak	ÇORUM	Muhtar Başkurt
AMASYA	Mehmet Erdem	M. Kemal Biberioğlu	Hasan Polatkan
Faruk Çöl	BİNGÖL	Hamdi Bulgurlu	Abidin Potuoğlu
Kemal Eren	Sait Göker	Ali Dedekargınoğlu	Hicri Sezen
Hâmit Koray	Ekrem Yıldız	Kamal Erdem	GAZİANTEB
Nazifi Şerif Nabel	BİTLİS	Yakup Gürsel	Ekrem Cenani
ANTALYA	Nusrettin Barut	Fevzî Hacırecepöğlu	İhsan Dai
Kenan Akmanlar	Rifat Bingöl	Cevat Köstekçi	Bahadır Dülger
Sadık Erdem	Selâhattin İnan	Hüseyin Ortakçioğlu	Süleyman Kuranel
Attilâ Konuk	BOLU	Kemâl Terzioğlu	Ali Ocak
Burhanettin Onat	Reşat Akşemsettinioğlu	DENİZLİ	Nedim Ökmen
Adnan Selekler	Servet Bilir	Baha Akşit	GİRESUN
Ahmet Tokuş	Zuhuri Danışman	Turan Bahadır	Ali Naci Duyduk
Yaşar Yazıcı	Mithat Dayıoğlu	İsmail Hadımlıoğlu	Hayrettin Erkmen
ARTVIN	Mahmut Güçbilmez	Mehmet Karasan	Mustafa Hemiş
Mecit Bumin	İhsan Gülez	DIYARBAKIR	Tahsin İnanç
Hilmi Çeltikçioğlu	BURSA	Fikri Arıç	Doğan Köymen
Yaşar Gümügel	Hüseyin Bayrı	Tahsin Cahit Çubukçen	Mazhar Şener
AYDIN	Müfit Erkuymcu	Nuri Onur	GÜMÜŞANE
Fethi Batur	Agâh Erozan	Kâmil Tayşi	Necati Alp
Necati Çelim	Sadettin Karacabey	Hâmid Zülfü Tigrel	HAKKÂRİ
Namık Gedik	Salâhaddin Karacagil	EDİRNE	Übeydullah Seven
Nail Geveci		Nurettin Manyas	

İÇEL

Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
Sami Gökнар
Yakup Karabulut
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Niyazi Soydan

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Ali Lâtifaoğlu
Hamdi Ongun
Tevfik Tıgh

İSTANBUL

Isak Altabev
Nazmi Ataç
Faruk Nafiz Çamlıbel
Sedat Çetintaş
Muhlis Erdener
Ayşe Günel
M. Faruk Gürtunca
Aleksandros Hacopulos
Hâdi Hüsman
Enver Kaya
Mucip Kemalyeri
Lûtfi Kırdar
Nizamettin Kırşan
Nihat Halûk Pepeyi
Zakar Tarver
Nazlı Tlabar
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis

İZMİR

Danyal Akbel
Abdullah Aker
Enver Dünder Başar
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Needet İncekara
Osman Kapani
Ekmel Kavur
Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
İhan Sipahioğlu
Vamık Tayşi

Fevzi Uçaner

Ahmet Ünal

KARS

Kemal Güven

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Şükrü Esen
Ali Gözlük
Hadi Tan

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Ebübekir Develioğlu
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
Ali Rıza Kılıçkale
Fahri Köşkeroğlu
Hakkı Kurmel

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylân
Avni Sakman

KIRŞEHİR

Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu

KOCAELİ

Ömer Cebeci
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

İshak Avni Akdağ
Hamdi Ragıp Atademir
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılıç
Hulki Âmil Keymen
Himmet Ölçmen
Halil Özyörük

KÜTAHYA

S. Sururi Nasuhoğlu
Kemal Özer

MANİSA

Samet Ağaoğlu

Sezai Akdağ

Âtîf Akın

Selim Akış

Nebil Sadi Altuğ

Hikmet Bayur

Nafiz Körez

Muzaffer Kurbanoğlu

Sudi Mihçioğlu

Orhan Ocakoğlu

Cevdet Özgirgin

Cemil Şener

İhsan Yalkın

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Halim Kermooğlu

Aziz Uras

MUĞLA

Turhan Akarca

Sadi Pekin

Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder

Hasan Hayati Ülkün

Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Medeni Berk

Ali Gürün

RİZE

İzzet Akçal

Mehmet Fahri Mete

SAKARYA

Tacettin Barış

Selâmi Dinçer

Rifat Kadızade

SAMSUN

Ekrem Anıt

Naci Berkman

Salim Çonoğlu

Necmettin Doğuyıldız

Abdullah Eker

Tevfik İleri

Abdullah Keleşoğlu

Asaf Saraçoğlu

Fikri Şen

Hamdi Tekay

Ferid Tüzel

Nüzhet Ulusoy

SİRD

Suat Bedük

Mehmet Daim Süalp

Fikri Şendur

SİNOB

Ömer Özen

Hamdi Özkan

Mahmut Pınar

SIVAS

Rahmi Çeltekli

Nüzhet Çubukçu

Ahmet Kangal

Nazmi Yaraş

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman

TRABZON

Mahmut Goloğlu

Fikri Karanis

O. Nuri Lermioğlu

Hasan Polat

Pertev Sanaç

İsmail Şener

M. Reşit Tarakçioğlu

TUNCELİ

Hızır Aydın

UŞAK

Adnan Çalikoğlu

Avni Ural

YOZGAD

Talât Alpay

Mahmut Ataman

Âtîf Benderlioğlu

Sefer Eronat

Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu

Numan Kurban

Fuat Nizamioğlu

Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Sebati Ataman

Cemal Zühtü Aysan

Mustafa Saraç

[Reddedenler]

ADANA
Hamza Erođlu
Mehmet Geçiođlu
Saim Karaömerliođlu
ANKARA
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritođlu
Übeyde Elli
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Âlim Sipahi

ÇANKIRI
Naşit Fırat
GÜMÜŞANE
Avni Karaman
HATAY
İhsan Ada
Ahmet Sırrı Hocaođlu
KARS
Fevzi Aktaş
MALATYA
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya

MARDİN
Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroğlu
Hasan Reşit Tankut
NİĞDE
Asım Eren
Rifat Gürsoy
ORDU
Münir Ekşi
Şevket Köksal
SIVAS
Halim Ateşalp

Necati İlter
Edip İmer
Cemil Özcan
TOKAD
Reşit Önder
Bekir Şeyhođlu
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
VAN
Ferid Melen

[Müstenkifler]

NİĞDE
Vedat Mengi

VAN
Abdülvahap Altınkay-
nak

[Reye iştirak etmiyenler]

ADANA
Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
Ali Menteşođlu
M. Yılmaz Mete
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimođlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli
Turgut Yeğenağa
ADIYAMAN
Şefik San
Sırrı Turanlı
AFYON KARAHISAR
Kemal Özçoban
Osman Talu
Gazi Yiğitbaşı (İ.)
AĞRI
Kasım Küfrevi
Celâl Yardımcı
Selim Yatağan

AMASYA
İsmet Olgaç
Hüseyin Özbay
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Osman Alişirođlu
Hüseyin Balık
Hıfzı Oğuz Bekata
Nuri Ciritiođlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzalıoğlu
İlyas Seçkin
Selim Söley
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil
ANTALYA
Mehmet Ak
İbrahim Subaşı
ARTVİN
Eyüp Doğan
AYDIN
Hüsamettin Coşkun

Ekrem Torunlu
BALIKESİR
Muzaffer Emirođlu
Arif Kalıpsızoğlu
Fuat Onat
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı
BİLECİK
Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin
BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu
BOLU
Kadir Kocaeli
Nezih Tütüncüođlu
BURDUR
Osman Erođlu
Behçet Kayaalp
BURSA
Necdet Azak
Yekta Teksel
ÇANAKKALE
Halim Alyot
Emin Kalafat
Nahit Ural

ÇANKIRI
Dürsun Akçaođlu
Ferhan Arkan
A. Kemal Barlas
Kâmil Tabak
Ethem Yalçınalp
ÇORUM
Sedat Baran
DENİZLİ
Ali Çobanođlu
Ali Rıza Karaca
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashođlu
DIYARBAKIR
Sezai Demiray
Halil Turgut
Hüseyin Ülkü
Mehmed Hüsrev Ünal
EDİRNE
Rasih Gürkan
ELAZİĞ
Mustafa Altandoğan
Fâhri Karakaya
Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk
İsmail Hakkı Talay

ERZİNCAN

Rauf Bayındır
Nusret Safa Coşkun
Cemal Işık
Adil Sağıroğlu
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım

ERZURUM

Osman Alihocagil
Abdülkadir Eryurt
Hasan Numanoğlu
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu

Rıza Topcuoğlu

ESKİŞEHİR

Halil Akkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek

GAZİANTEP

Samih İnal
Cevdet San

Ali Şahin
Selâhattin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altınca
Hamdi Bozbağ

GÜMÜŞANE

Necmettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu
Hüsrev Polat
Nihat Sargınalp

HATAY

Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Çilli
Ali Şelhum Devrim (İ.)
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Rüştü Çetin
İbrahim Gürgen
İSTANBUL
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik

Ali Fuad Cebesoy
Selim Erengil
Hüsametdin Giray
Rüştü Güneri
Mehmet Gürpınar
Ali Harputlu
Adnan Menderes (Baş-
Vekil)

Mithat Perin (İ.)
Celâl Ramazanoğlu
Yusuf Salman
İbrahim Sevel
Mıgırdıç Şellefyan
Neclâ Tekinel
Fahrettin Ulaş
Necmi Nuri Yücel
Mahmut Yüksel

İZMİR

Sebati Aeun
Selâhattin Akçiçek
Perihan Arıburun
Neddet Davran
Selim Ragıp Emeg
Rauf Onursal
Behçet Uz

KARS

Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Mehmet Hazer
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Osman Yeltekin
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Münif İslâmoğlu
KAYSERİ
Ömer Başgeğmez
Osman Kavunecü
Dürdu Turan

KIRKLARELİ

Dündar Tekand
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı

Fazıl Yalçın
KOCAELİ

Dursun Erol

KONYA

A. Fahri Ağaoğlu
Mustafa Bağrıaçık
Sıtkı Salim Burçak
Ali Saim Kaymak
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Ömer Şeker
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

Mehmet Diler
İbrahim Germeyanoğlu
Ahmet İhsan Gürsoy
İrfan Haznedar
Emin Topaler

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kânîl Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Şemi Ergin (V.)

MARAŞ

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşa
Halil Gürün
Hilmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yaycıoğlu (İ.)

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevket Dursun
Selim Telliğaoğlu
MUĞLA

Burhan Belge
Zeyyat Mandalinci
Nuri Özsan

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Zeki Dede
Giyasettin Emre
NEVŞEHİR
Zihni Üner

NİĞDE

İsmail Güven
Şefik Refik Soyer

ORDU

Eşref Ayban
Ferda Güley
Zeki Kumrulu
Arif Hikmet Onat
Muammer Tekin
Atıf Topaloğlu
Hüsrev Yürür

RİZE

Hüseyin Agun
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil
Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın (İ. Â.)
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Baha Hun
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ömer Güriş
Şükrü Uluçay

SİİRD

Baki Erden
Veysi Oran

SİNOB

Nusret Kuruoğlu
Muharrem Tansel

SİVAS

Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Kâmil Kırıkoğlu
Yalçın Kocabay
Şinasi Moran
Süleyman Özsever (İ.)

Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz
Ali Çakır

Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran
Ahmet Paker

TOKAD

Faruk Ayanoğlu
Sıtkı Eken
Keramettin Gençler
Ahmet İspirli
Şahap Kitapçı
Mustafa Lâtifoğlu
Rıza Ulusoy
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek
Selâhattin Karayavuz
Salih Zeki Ramoğlu
Osman Turan

TUNCELI

Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan

İ. Etem Karakapıcı
E. Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı
Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
Rıza Salıcı

VAN

Tevfik Doğuşiker

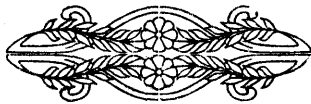
Sait Erding

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Suat Başol
Necati Diken
Ali Kaya
Tahir Oktem
Necati Tanyolaç
Hulûsi Timur
Hüseyin Ulus
Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	6	Denizli	1	Kırklareli	1	Sinob	1
Artvin	1	Edirne	1	Kocaeli	1	Van	1
Aydın	1	Eskişehir	1	Konya	1	Yozgad	1
Bursa	1	İstanbul	2	Kütahya	1		—
		Kastamonu	1	Muğla	1		23

**Gazianteb Mebusu Bahadır Dülger'in, Arzuhal Encümeninin
10 . VI . 1959 tarihli haftalık karar cetvelindeki 1650 sayılı
Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Arzuhal
Encümeni Mazbatası (4/140)**

10 . VI . 1959

Yüksek Reisliğe

Arzuhal Encümeninin 10 . VI . 1959 tarihli 40 sayılı haftalık karar cetvelindeki Nejat Oral hakkında ittikaz eylediği 6 . V . 1959 tarihli ve 1650 numaralı Kararın Umumi Heyette görüşülmesini arz ve teklif eylerim.

Gazianteb Mebusu
Bahadır Dülger

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Arzuhal Encümeni
Zat ve Evrak No: 4566-4566
Arzuhal En. No: 5316-5316
Esas No: 4/140
Karar No: 23

14 . XII . 1959

Yüksek Reisliğe

Ankara Hukuk Fakültesi 3 nolu sınıf talebesi iken mücerret, üssümizan notunu dolduramadığı için okuldaki kaydı silinen Ankara'dan Nejat Oral'ın; Yüksek Meslisçe kendisine lütuf olarak bir imtihan hakkı tanınmasına mütaallik vâkı talebi üzerine selef encümenince ittikaz olunup 10 . VI . 1959 gün ve 40 sayılı haftalık karar cetveli ile yayımlanan 6 . V . 1959 tarih ve 1650 sayılı Karara, Gazianteb Mebusu Bahadır Dülger tarafından, müddeti içerisinde itiraz edilmiş bulunulduğundan bu bapdaki dosya encümenimizin 3 . XII . 1959 tarihli toplantısında tetkik ve tezekkür olundu.

Bahis konusu kararla, filhakika müstediinin 1 . V . 1951 senesinde Diyarbakır Lisesinden pek iyi derece ile mezun olmuş ve tahsil hayatının son senelerine kadar gelmiş, her hangi gayriahlâki bir hal ve hareketi sebk etmemiş bulunduğu ve eñzi

bir not farkından dolayı başarısız addolunup kaydı silindiği tesbit edilerek; istikbalde cemiyete daha yararlı bir unsur olmasını teminen, eseri atıf olarak kendisine bir imtihan hakkı daha tanımak suretiyle talebi, ekseriyetle kabul edilmiştir.

4936 sayılı Üniversiteler Kanununda, talebenin tedris hayatı ile ilgili hususlarda üniversitelerin yetkili kurullarınca verilecek kararların katî olduğu, bunlar aleyhine hiçbir mercie başvurulamayacağı derpiş olunmuştur.

Bu duruma göre, başkaca bir tetkik mercii bulunmayan ve bahusus âtifete taallük eden bir talep ve temenninin encümenimizce tetkik mevzuu yapılmasına mâni bir hüküm yoktur. Nitekim bu mevzuda verilip kesinleşmiş birçok kararlar mevcuttur. Bu bakımdan buna mâtuf bir itirazın yerinde olmaması lâzımdır.

Tedris heyetinin muhterem ve mahfuz tutulan

not takdir hakkı her türlü münakaşa ve müzakere dışı bırakılmak suretiyle müstediye, mücerret, faidei içtimaiye mülâhazasına binaen ve bir âtîfet olarak bir imtihan hakkı daha tanınmış olmakla; kendisine emek ve mesai sarf etmeden bir üst sınıfa geçme imkânı bahşedilmiş bulunması da bahis mevzuu değildir. Ancak tâbi tutulacağı imtihanda muvaffak olduğu takdirde Yüksek Meclisin bu âtîfetinden istifade etmiş olacaktır.

Arz ve izah olunan şu durum muvacehesinde, 1650 sayılı mezkûr karar; Reis Hüseyin Ortakçioğlu'nun vâkı muhalefetine ve âzadan Mehmet Eyüboğlu'nun müstenkif kalmasına karşı ekseriyetle musip görülmüş ve 4/140 sayılı tavrın reddi kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet, işbu mazbatamızla Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Arzuhal Eneümeni Reisi
Çorum
Muhalifim
H. Ortakçioğlu

Kâtip
Çanakkale
A. Hamdi Sezen
Antalya
Y. Yazıcı
Bolu
M. Dayıoğlu

Erzurum
Müstenkifim
M. Eyüboğlu

Yozgad
S. Eronat

Mazbata Muharriri
Samsun
N. Ulusoy

Adana
A. Karamüftüoğlu
Bingöl
M. Nuri Okcuoğlu
Elâzığ
F. Karakaya
İmzada bulunamalı.

Konya
S. Sayın

Devre : XI
İçtima : 3

S. SAYISI : 18

Sinob Mebusu Ömer Özen'in, Arzuhal Encümeninin 18.XI.1959 tarihli haftalık karar cetvelindeki 1871 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Arzuhal Encümeni mazbatasını (4/146)

18 . XI . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Arzuhal Encümeninin 44 sayılı cetvelinin 23 - 24 ncü sahifelerinde (kayitlı 10 . IV . 1959 gün 1871 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Sinob
Ö. Özen

Arzuhal Encümeni mazbatasını

T. B. M. M.
Arzuhal Encümeni
Zat ve Evrak
No : 4542 - 4542
Arzuhal Encümeni
No : 4542 - 4542
Esas No : 4 - 146
Karar No : 25

14 . XII . 1959

Yüksek Reisliğe

Nakliyeli ve damgalı bulunan zati ihtiyaç kerestelerinden iki kapı ve bir komidin yapmış ve müsaadesi tahtında biçtiği 2 aded tomruğu yapılmakta olan camiye hibe eden ve bu hareketleri kanun nazarında suç teşkil etmeyen iki vatandaş hakkında, bakım memurları tarafından garazan tanzim olunup kendisine verilen zabitleri, arz ettiği duruma ve haiz bulunduğu salâhiyete ve bu vatandaşları kaçak olmıyan orman emvali yüzünden beyhude yere mahkemelerde süründürmek gibi, tamamı ile hüsnüniyete makrun bir düşünce ile imha etmiş olduğundan dolayı, bu bapta ki müdafaa ve delilleri dahi nazara alınmıyarak mahkûm edildiği 3 ay hapis, 200 lira ağır para ve 3 ay memuriyetten mahrumiyet cezalarının affını talebetmiş bulunan, Orman Bölge Şefi Mu-

sa Orhan'ın, 17 . I . 1959 tarihli vâkı müracaatı selef encümence incelenmiş ve ittihaz olunan 10 . VI . 1959 gün ve 1871 sayılı bir Kararla, kabule şayan görülmiyerek reddedilmiş bulunmaktadır.

Mezkûr karara, Sinob Mebusu Ömer Özen tarafından müddeti içerisinde, sebep zikredilmeksizin itirazda bulunulduğundan Dahilî Nizamnamenin 57 nci maddesine uyularak, dosya encümenimizin 2 . XII . 1959 tarihli toplantısında tetkik ve müzakere olundu.

Müstedinin; filhakika bahis konusu zabitleri merciine tevdi ve kanuni icabına tevessül etmemek ve bunları imha etmek sureti ile memuriyet vazifesini suiistimal eylediği sabit görülerek Gereke Asliye Ceza Mahkemesinin kesinleşen 23 . III . 1958 tarihli ilâmı ile mez-

kûr cezalara mahkûm edildiğini, temyiz ve iadei muhakeme talepleri ile, vâkı itirazlarının reddedilmiş bulunulduğu anlaşılmaktadır.

Suç mevzuunu teşkil eden hususlar her ne kadar istida münderecatını teyideder mahiyette ise de mumaileyhin, yukarıda açıklandığı gibi, suçsuz olduğu ve ortada bir suç bulunmadığı halde haksız yere mahkûm edildiği yolundaki vâkı iddiası ve serd ettiği deliller, hükümle ret ve talil edilmiş bulunulduğundan adli hataya mâtuf olan bu beyan iltifata değer görülmemiştir.

Arz ve izah olunan şu duruma göre, vâkı af talebinin reddi hakkındaki 1871 sayılı bahis konusu Karar âzadan Mustafa Nuri Okcuoğlu'nun vâkı muhalefetine ve Ahmet Karamüftüoğlu'nun müstenkif kalmasına mukabil musip görüldüğünden 4/146 sayılı itiraz takririnin red-dine ekseriyetle karar verilmiştir.

Keyfiyet; tanzim ve takdim kılınan işbu mazbata ile Umumi Heyetin Yüksek tasvipleri-ne sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Çorum	Samsun
<i>H. Ortakçioğlu</i>	<i>N. Ulusoy</i>
Kâtip	Adana
Çanakkale	<i>A. Karamüftüoğlu</i>
<i>A. H. Sezen</i>	Bingöl
Antalya	<i>M. N. Okcuoğlu</i>
<i>Y. Yazıcı</i>	Elâzığ
Bolu	F. Karakaya
<i>M. Dayıoğlu</i>	İmzada bulunamadı
Erzurum	Konya
<i>M. Eyüboğlu</i>	<i>S. Sayın</i>
Yozgad	
<i>S. Eronat</i>	

Devre : XI

İçtima : 3

S. SAYISI : 24

Lice'nin Hezan nahiyesine bağlı Fis köyünün 22 sayılı hanesinde kayıtlı Ömeroğlu, 1934 doğumlu Mehmet Salih Fidan Çiçek (Fiğan Çiçek - Fıyan Çiçek) in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/466)

T. C. •

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No. : 5/4 - 1571

24 . VII . 1959

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

13 . I . 1954 tarihinde Nihat Baydar'ı taammüden öldürmekten maznun Lice'nin Hezan nahiyesine bağlı Fis köyünün 22 sayılı hanesinde kayıtlı Ömeroğlu, Zini'den doğma, 1 . I . 1937 doğumlu iken mahkemece doğum tarihi aysız günsüz 1934 olarak tashih edilen Mehmet Salih Fidan Çiçek (Fiğan Çiçek - Fıyan Çiçek) in ölüm cezasına çarptırılmasına dair Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesinden verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin Büyük Millet Meclisince yapılmasına dair olup Adliye Vekâletinin 21 . VII . 1959 tarih ve 22713 sayılı tezkeresiyle gönderilen Temyiz Mahkemesinin 7 . IV . 1959 gün ve Esas : 958/3148, Karar : 959/1141 sayılı ilâmı ile bu işe ilişkin üç dosyanın, dizi pusulası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygırlarla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 3/466

Karar No. 17

8 . XII . 1959

Yüksek Reisiğe

Diyarbakır Hususi Muhasebe Kontrolörü Nihat Baydar'ı 13 . I . 1954 tarihinde Sinankaya'dan tedarik ettiği tabanca ve temin ettiği menfaatle şehir içinde taammüden öldürmekten hükümlü Diyarbakır'ın Lice kazasının Fis köyü cilt 22 sayfa 12 ve hane 22 de kayıtlı ölü Ömeroğlu Zini'den doğma, 1 . I . 1937 kayıtlı iken mahkemece ay günü yok 1934 olarak tashih olunan Mehmet Salih Fiğan Çelik (Fiğan Çiçek - Fıyan Çiçek - Fidan Çiçek) 'in Türk Ceza Kanununun 64/1, 2 ve Türk Ceza Kanununun 450/4 neü maddesine tevfikan idamına dair Di-

yarbakır Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 27 . VIII . 1958 tarih ve 958/87 esas, 958/156 karar sayılı hüküm Temyiz Mahkemesi 1 nei Ceza Dairesinin 7 . IV . 1959 gün ve 958/3148 esas, 959/1141 karar ve 958/4563 tebliğname sayılı ilâmiyle tasdik olunmuş ve mütaakip kanuni muamelelerin ifası için dosya Başvekâletin 24 . VII . 1959 tarih ve 5/4 - 1571 sayılı tezkeresi ile Yüksek Riyasetçe encümenimize havale kılınmış bulunmakla muhtevası tetkik ve müzakere edildi :

Dosya münderecatına, duruşma safahatıyla

kararda gösterilen mucip sebeplere nazaran Nihat Baydar'ı Sinankaya'dan tedarik ettiği tabanca ve temin ettiği menfaatla şehir içinde taammüden öldürmekten hükümlü Mehmet Salihi Fiğan Çelik (Fiğan Çiçek, Fiyan Çiçek, Fidan Çiçek) e verilen idam cezasının Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 nci maddesi gereğince tahfifini veya kaldırılmasını gerektirir sebeplerin bulunmadığı anlaşıldığından mezkûr cezanın infazı hususunda encümenimizce 16 . XII . 1959 tarihinde ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni

Reisi

Aydın

C. Ülkü

Kâtip

Manisa

Â. Akan

İzmir

E. Kavur

Nevşehir

H. H. Ülkün

Uşak

A. R. Akbıykoğlu

Bu. M. Muharriri

Aydın

N. Geveci

Denizli

I. Hadımlıoğlu

Mardin

M. Ali Arıkan

Trabzon

S. Z. Ramoğlu

Uşak

A. Çalıkoğlu

Devre : XI

İçtima : 2

S. SAYISI : 328

**Antalya Mebusu Adnan Selekler'in, Arzuhal Encümeninin
24.IV.1959 tarihli haftalık karar cetvellerindeki 1544 sayılı
Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Arzuhal
Encümeni mazbatasını (4/120)**

20 . V . 1959

T. B. Millet Meclisi Riyasetine

Arzuhal Encümeninin 24 . IV . 1959 Cuma 38 sayılı Haftalık Karar Cetvelinde ilân olunan Serda Kurtoğlu'nun bir talebinin reddine dair bulunan 11 . II . 1959 tarih 1544 sayılı Kararın bir defa da Heyeti Umumiyede konuşulmasını itirazın saygılarımla arz ve teklif ederim.

Antalya Mebusu
Adnan Selekler

Arzuhal Encümeni mazbatasını

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 4337

Arzuhal En. No. 4337

Esas No. 4/120

Karar No. 21

5 . VI . 1959

Yüksek Reisliğe

Doktora yapmak üzere Avrupa'da kaldığı müddetçe, mukayyet bulunduğu baro ve mesleki ile aidat ödemek ve Avukatlık Kanununda derpiş olunduğu veçhile, rey ve istişare beyanı suretiyle alâka ve münasebetini idame ettirmiş ve bu husus, Antalya Baro İdare Heyetinece de karar altına alınarak kendisine tebliğ edilmiş bulunmasına rağmen; doktorasını yapıp yurda döndüğü vakit, hâkimliğe tâyin edilirken mezkûr müddetin Ayırma Meclisi Umumi Heyetinin istişari bir kararına istinaden nazara alınmadığından şikâyetle bu tasarrufun ıslahı talebinde bulunan Temyiz Mahkemesi rapörtörlerinden Doktor Serda Kurtoğlu'nun Riyasetten muhavvel 14 Ocak 1959 tarihli arzuhalı, Adliye Vekâletinin cevabi yazıları ile birlikte, 11 . II . 1959 tarihli toplantıda tetkik olunmuş ve; ihtilâfın tetkik ve halli kaza merciine ait bulunduğundan talebi hakkında vazife yönünden muamele tâyinine mahal görülmediği yolunda 1544 sayılı bir karara bağlanmıştır.

Mezkûr karara, Antalya Mebusu Adnan Selekler tarafından hiçbir sebep zikredilmeksizin müddeti içerisinde itirazda bulunduğundan bu baptaki dosya encümenimizin 27 . V . 1959 tarihli toplantısında tekrar tetkik ve müzakere olundu.

1953 senesinde İsviçre'ye tahsile gidip doktorasını yaparak 1958 yılında yurda dönmüş olan mumaileyhin 6798 sayılı Kanuna tevfikân, hâkimliğe tâyini için vâkı müraعاتı üzerine; durumu 1 Numaralı Ayırma ve Ayırma Meclisi Umumi heyetlerince tetkik olunup (50 lira maaşlı bir vazifeye tâyini icabettiği ve tahsilde geçen müddet zarfında bilfiil avukatlık yapmadığından bu müddet nazara alınmak suretiyle maaşında bir yükseltme yapılamıyacağı» karara bağlanmış olduğundan, tâyinin de vekâletçe buna ittibaen yapılmış bulunduğu anlaşılmaktadır.

Şu duruma göre; vekâletle müstedi arasında zikrolunan kanun tatbikatından dolayı bir ihtilâf tahaddüs ve tekevvün etmiş ve mezkûr ih-

tilâfin tetkik ve halli de Devlet Şûrası Kanununun 23 ncü maddesine tevfikân bu idari kaza merciine ait bulunmaktadır.

Bu mercice müttihaz bâzı kararlarla; hâkimlerin tâyin, terfi ve not gibi; Hâkimler Kanununda derpiş olunan kazai kıstaslar göz önünde bulundurulmak suretiyle yapılan muamelelerle ilgili ve nihai mahiyette bulunan Ayırma Meclisi Umumi Heyetinin kararlarının, adli kazanın idari kazanın murakabesine tebaiyeti gibi bu kanunun maksudu dışında bir neticeye müntehi olacağı esbabı mucibesi ile tetkik mevzuu yapılamıyacağı hükme bağlanmış ise de, açıklanan şikâyet ve talep; böyle bir mahiyette bulunmayıp, 6798 sayılı mezkûr Kanunla avukatlıktan hâkimlik meslekine geçeceklerin avukatlıkta geçen müddeti hizmetlerinin 3/2 sinin noksan ve yanlış hesaplanmış bulunmasına mâtuf, dolayısıyla kaza merciinin tetkikine tâbi idari bir ihtilâf karakterini haiz bulunmaktadır.

Müstedî, bu mercie başvurup her hangi bir karar almadan maaşının Yüksek Meclisçe ıslahı-

nı istemiş, mezkûr talebi arz olunan sebeple vazife cihetinden reddedilmiş bulunmaktadır.

Dahili Nizamnamenin muaddel 53 ncü maddesinde; tetkik ve halli hükme bağlı olan bu kabîl müracaatların encümenimizce tetkik mevzuu yapılamıyacağı derpiş olunmuş ve Yüksek Meclisin büyük bir hassasiyetle tatbik edegeldiği muttarit tatbikat da bu merkezde bulunmaktadır.

Arz ve izah olunan bu hukuki sebeplere binaen; 4/120 sayılı itiraz gayrivârit ve bahis konusu 1544 sayılı karar ise tamamı ile musîp bulunduğundan keyfiyet; Umumi Heyetin Yüksek tasviplerine sunulmak üzere işbu mazbatamızla saygı ile arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri	
Çorum	Samsun	
<i>H. Ortakçioğlu</i>	<i>N. Ulusoy</i>	
Bolu	Diyarbakır	Erzurum
<i>M. Dayıoğlu</i>	<i>K. Tayşi</i>	<i>M. Eyüboğlu</i>
Konya	Trabzon	Yozgad
<i>S. Sayın</i>	<i>O. N. Lermioğlu</i>	<i>S. Eronat</i>